

Domoljub

Ljubljani, 23. junija 1937

Leto 50 • Štev. 25

Dve leti na vladi

Pred dvema letoma smo ob nastopu sedanje vlade v našem listu napisali, kako veliko breme nalogo je nova vlada vzela na svoje rame. Dejali smo, da je nova vlada v ravno takem položaju, kakor mladi gospodar, ki prevzame po zanikarnem predniku zanemarjen in zadolžen grunt. Nič brihtnosti ni treba za to, da se najlepše posestvo spravi na kant, leta in leta trdega dela pa je treba, da se storijo napake popravijo. Takega dela se je lotila sedanja vlada pred dvema letoma in reči moramo, da se ji je delo v marsičem že posrečilo.

Kot zanemarjen in izmozgan grunt je bila po zaslugi fašističnih režimov pred leti naša država. Državna družina ni držala skupaj! Dve milijonov smo imeli. Mali del takozvanih nacionalistov se je povzpela na državno krmilo in nasilno vladal nad ogromno večino naroda, ki so ga proglasili za nenacionalne, protidržavne, veleizdajalske elemente. Manjšina je mogla nad večino vladati le z nasiljem. Vsakdo, ki se ni uklonil, je čutil trdo pest gospodarjev. Svobode ni bilo. Vsak pojav nezadovoljstva so proglasili za protidržavno dejanje. Nasilniki so vse svoje sile porabili za preganjanje njim neljubih ljudi, zatorej ni čudno, da so puščali v nemar najbolj pereča gospodarska in socialna vprašanja, zaradi katerih je hirala naša država. Kriza je bila v tistih letih sicer v gosteh po vseh državah, vendar ni imela nikjer tako proste poti kot v naši državi, kjer vlastodržci niso prav ničesar ukrenili, da bi jo zatrli. Naš kmet še nikdar ni bil tako na tleh kot v onih letih: Živina je bila brez cene, les in pridelki pa sploh v denar niso šli. Število brezposelnih je doseglo presenetljivo visoke številke, javnih del ni bilo, šli smo se le državotvorne in protidržavne elemente. Ugled naše države pred svetom je padel tako, da so nas zunaj gledali kot neozdravljivega bolnika, ki mu je odločenih še nekaj dni življenja, nakar se bo zrušil in izgubil s površja zemlje. Zares, kakor kmečki grunt pred propadom!

Ko so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spahn s svojimi tovariši prevzeli oblast nad državo v svoje roke, jih je vodila ena misel, kako bi brez vika in krika izvlekli državni voz iz blata in močvirja na trdno cesto. Da se niso za biče maščevali s škorpionji, jim je marsikdo štel v zlo, drugi so pa v tem videli slabost vlade. Toda prva naloga vlade je bila, vrniti deželi prepo- trebni mir in oddih od nasilja. Na videz je vlada pristala na vse ustanove in zakone, ki nam jih je naprtila diktatura, poskrbela pa je, da so se ti zakoni človekoljubno razlagali in da pošteni državljani niso imeli povoda razburjati se nad njimi. Vsa zakonodaja sedanje vlade je pa zelo, zelo daleč od vsakih diktatorskih poskusov. Vsak nepristranski opazovalec mora priznati, da

je svoboda, ki jo pusti sedanja vlada vsakomur, toliko, da jo nekateri le preveč zlorablajo.

Ozdravitvi gospodarskih razmer je veljalo glavno delo sedanje vlade. Z dalekosežnimi ukrepi in trgovskimi pogodbami je naše gospodarstvo zopet zaživeo. Kmetje, pomislite le, po čem je bila živina, les, pred dvema letoma in po čem je danes? Delavci, poglejte številke Okrožnega urada, ki povedo, koliko tisočev in tisočev delavcev je v teh dveh letih prišlo zopet do skorje kruha! Poglejmo po deželi in bomo videli, da še nikdar, odkar obstoja država, ni bilo v naši deželi toliko javnih del, kot jih je sedaj. Ne moremo reči, da smo sedaj zadovoljni z vsem, priznati pa mora vsakdo, da se je povsod obrnilo navzgor in to nam daje upanje na še boljše čase.

Posebno pozornost je vlada posvetila vprašanju, kako rešiti naše kmečke grunte. Nesrečna zapora naših denarnih zavodov in pa prezadolženost kmečkih posestev je ena naših najhujših ran. Krivdo za to nosijo ljudje, ki so vladali takrat, ko je ta rana nastala in bi jo igraje lahko ozdravili, če bi bili le hoteli. Sedanji vladi ni preostalo drugega, kakor da se odloči za gospodarsko operacijo v obliki črtanja enega dela kmečkih dolgov. Naj misli o kmečki zaščiti kdo kar hoče, eno je gotovo: na ta način je vlada rešila tisoče in tisoče kmečkih gruntov gotove propasti. Upajmo, da se bo vladi čim prej posrečilo rešiti še drugi del tega vprašanja, to je, vposta-

viti likvidnost naših denarnih zavodov in s tem rešiti naše združništvo.

Zunanjepolitično smo danes močni. Naša država v očeh sveta ni več hirajoč bolnik, ampak ugledna sila, s katero mora danes vsakdo resno računati, pa naj bo to v gospodarskem ali v političnem in vojaškem pogledu. Obisk tujih državnikov se v Belgradu vrste iz dneva v dan, znamenje, da se vsakdo trudi, da bi bil z nami v čim boljših odnosih.

Niso pa s sedanjo vlado vsi zadovoljni. Niso zadovoljni komunisti, ki čakajo, kdaj bo Jugoslavija postala kolonija boljševiške Rusije, niso pa tudi zadovoljni bivši nasilniki, organizirani v JNS, ki so danes le državljani kot vsak drugi, brez predpravil in brez moči, da bi uganjali nasilja. Mi dobro razumemo njihovo žalost. Kadar niso na vladi, niso nič, kajti ljudstva nimajo za seboj. Sedaj so se postavili v pozicijo zatiranih in zaničevanih nosilcev rane državo- tvornosti, ki jim srce krvavi, ko vidijo, da vladajo državo ljudje, katere so oni zločinsko proglasili za sovražnike države. Čim več mesecev so v opoziciji, tem težje jim je čakanje, kdaj bodo zopet dobili bič v roke in gospodarili po naših hrbtih. Iz dneva v dan tolažijo sebe in svoje redke pristaje z datumi, kdaj bo padla sedanja vlada in kdaj bodo zopet oni prišli na oblast. Pustimo jim to vodeno tolažbo!

Vladi dr. Stojadinovića želimo na težavnem delu v bodočnosti še mnogo uspehov. Dokler bo njegov sodelavec dr. Korošec, naš voditelj, smemo upati, da je vlada na pravi poti in da od nje tudi Slovenija dobi, kolikor je v danih razmerah dobiti mogoče.

Sposobnost poslancev

L. 1848 se je začel boj kmetiškega stanu za osvoboditev izpod graščinskega jarma, ki se je izvršilo potem v obliki tako zvane »kmetiške odveze«. Tedaj kmet ni veroval nikomur in po deželi je šel glas, da bo kmeta mogel dobro zastopati samo kmet, dočim je gospoda njegov naravni nasprotnik, ki bi mu le škodoval. Toda, kaj smo videli tedaj? Na Dunaj je prišlo od vseh strani prav znatno število kmetov, ki se potem v državnem zboru niti obrniti niso znali. Prišedši v državni zbor so ponižno poljubovali roke slugam, o raznih težkih in zapletenih zakonih, s katerimi se je reševala usoda kmeta, pa niso imeli pojma in so seveda pridno — molčali, dočim so izbojevali vse svobodščine na parlamentarni tribuni kmetu ravno šolani ljudje.

Nekaj sličnega se je pripetilo Slovencem l. 1920. Tedaj so nastopili po deželi naši pučljenci z nezasišano demagogijo: »Kmet kmeta volil! Res se jim je bilo posrečilo prevarati velik del podeželskega ljudstva in v belgrajsko ustavotvorno skupščino so pripeljali toliko

število svojih kmetov, da je ravno zadostovalo z njimi zadeti smrtni udarec našemu kmetiškemu ljudstvu, ker so glasovali za nesrečni in usodni vidovdanski centralizem.

Kaj nam povesta ta dva primera? Da so vsa gesla, kakor: »Kmet kmeta volil!« ali pa: »Delavec delavca volil!« gola demagoška prevara nepoučenih zasleplencev, ki ima navadno najusodnejše posledice ravno za dotični stan. Kdo je bil doslej najboljši in najuspešnejši zastopnik in poznavalec koristi slovenskega delavstva, če ne ranjki duhovnik dr. J. E. Krek? Kdo je bil doslej naš najboljši železniški in upravni strokovnjak, če ne profesor Šuklje, kdo naš najboljši finančni strokovnjak, če ne duhovnik dr. Lampe, kdo nam je napisal edino izčrpno delo o našem kmetiškem vprašanju, če ne učitelj F. Erjavec, kdo je pred vojno otako uspešno vodil pri kranjskem delovnem odboru dvig našega šolstva, če ne zdravnik dr. Zajec itd. itd. Gola neresnica je tedaj, če kdo trdi, da more in kar je še mnogo bolj važno, da je sposoben uspešno zastopati

koristi kakega stanu le pripadnik dotičnega stanu. Menda je bila skoro polovica slovenskih poslancev v prejšnji po Zivkovicu l. 1931 izvoljeni skupščini krčmarjev, a vsi ti skupno niso mali doseči niti zase toliko, kot jim je dosegel pri lanski proračunski debati uradnik žugovske zbornice dr. Koče.

Nikakor torej ne gre za to, kateremu stanu pripada poslanec ali kandidat, temveč gre izključno le za njegove osebne sposobnosti in demagogije, kakor »Kmet kmeta volil« je le prepegosto že kruto tepla ravno tiste, ki so ji v svoji kratkovidnosti nasledali. Prav je, da vsak nared volji poslance najrazličnejših stanov in poklicev, ker bo pripadnik dotičnega stanu znal dati pogosto marsikako umestno praktično pojasnilo, nasvet ali pobudo, če bo na dnevnem redu zadeva njegovega stanu, toda uspešen zastopnik kmeta bo moral znati pri reševanju danes tako zapletenega kmetiškega vprašanja znati mnogo, mnogo več, nego dobro orati, izbirati primerno seme za selev in sploh dobro voditi svoje kmetiško gospodarstvo. Se več, trdimo celo, da je lahko za najboljšega kmetiškega poslanca prav vseeno, ali ve, če se sadi krompir jeseni ali spomladi ali pa ne, kajti v skupščini se ne delajo zakoni o kmetovanju, temveč o večkrat zelo težkih gospodarskih, finančnih in političnih ukrepih, s katerimi se skuša gospodarsko okrepiti kmeta in ki morajo biti nujna posledica podrobnega poznanja kmetovega socialnega položaja v zvezi s kulturnim stanjem itd. Za najboljšega železniškega ministra je čisto postranskega pomena, če ve, kako je sestavljena lokomotiva ali kako se premikajo kretnice na postaji ali pa če ne ve, kajti vrhovno vodstvo železnic se vodi predvsem z vidikov gospodarske politike. Veliki srbski diplomat Pašić ni bil diplomat po poklicu, temveč inženjer, veliki italijanski državnik Mussolini ni pravnik, temveč učitelj, veliki angleški in francoski vojni ministri niso generali, Združenim državam ameriškim je grozil gospodarski propad tedaj, ko jim je predsedoval poklicni gospodarstvenik Hoover in največji škodljivci slovenskega kmeta so Pucljevi »kmetjici«.

Skrajna sposobnost poslanca ni niti najmanj odvisna od njegovega stanu in poklica, temveč izključno le od njegove nadarjenosti, izobrazbe, spretnosti in pridnosti. Združevati mora dober poslanec vse te lastnosti, šele potem ne bo v nasledni skupščini mrtva številkica, ki hodi vsakega prvega v mesecu k bližnjemu po plačo, temveč se bo znal res tudi uveljaviti ter za svoj narod, pokrajino in okraj tudi kaj doseči.

Pri velikih narodih in strankah ne tvori prevelike skode, če je med množico poslancev tudi kaj manj sposobnih, pri tako majhnem narodu, kakor smo mi Slovenci in ki živimo še v tako izredno težkih okoliščinah, bi moral biti prav vsak naš poslanec res v polni meri na svojem mestu, vsak bi se moral odlikovati vsaj na nekaterih poljih, pazno zasledovati vso politiko vsaj nekaterih področij. Toda kaj smo videli in vidimo še vedno? Velika večina poslancev, ki so doma morda prav dobri gospodarji in morda tudi čisto spretni gospodarji na vaških shodih, da, ki so morda tudi vzorni župani, je v narodni skupščini kratko in malo neporabna, ker po svoji izobrazbi niso kos težkim in zapletenim vprašanjem, ki jih vsak dan porajajo potrebe in jih je treba reševati. Tako vidimo, da vodi vso politiko prav za prav le nekaj ljudi, na katerih leži tudi vsa teža dela in odgovornosti, dočim je velik del poslancev

Proti nenravnosti v kopaljščih

Dr. Jeronim Mileta, škof šibeniški, dr. Kvirin Bonelačič, škof splitski, dr. Josip Šrebrnič, škof krški, Miho Pušič, škof hvarski, dr. Josip Carevič, škof dubrovniški, dr. Viktor Burič, škof senjaki in modruški ter Ivo Sljepčević generalni pravkar kotoreki, so izdali naslednje pismo:

Zopet se obračamo na vas, ker se približuje poletna doba in z njo moralna razravanost, ki je uporno uvaja, vzdržuje in širi materialistično pojmovanje človeka in njegovega življenja v naših kopaljških krajih in na naših obalah. Poslanica, ki smo jo lani izdali in vam poslali v obrambo javne morale in spoštljivih običajev, je vzbudila sicer mnogo pozornosti, časopisi so pisali o njej in brala se je, toda zaželjenega uspeha ni bilo. Pojavi sramotne nemorale so se opazili v vseh svojih odurnih in najbolj odurnih oblikah skoraj prav tako kakor prej; pristojne oblasti so po večini mirno dopuščale, da se povsod v javnosti vzbudi vtis, ker se mora -- to je na žalost dosedaj bilo načelo -- tujim gostom pustiti polno svobodo, medtem ko se našemu človeku na tem polju pogosto niti toliko ne dovoli, da bi branil one svoje svetlinje, ki jih ima in jih vidi v krščanski morali, v nedolžnih otrocih, v poštenem življenju in njegovih običajih.

Znano je, da se komunizem širi povsod. Ne samo Cerkev, temveč tudi državna oblast se globoko zaveda, kakšne nevarnosti groze družbi od njega. Toda medtem ko stremi Cerkev v borbi proti njemu za tem, da se vpostaviše oboješji med Bogom in človekom in ponovno zavladata pravica in ljubezen med človekom in človekom, ker tako ukazuje po njenih naukih deset božjih zapovedi, pa uporabljajo državne oblasti proti komunizmu samo zakon o zaščiti države, kakor da bi bila kazen in zapor najbolj uspešni sredstva v pobijanju komunizma. Bredko se moti, kdor tako misli. Pa tudi z visokega mesta je bilo pri nas že poudarjeno, da vse to v borbi proti komunizmu ne zadostuje. Resnica je, da pospešujejo komunizem tudi sedanje neugodne gospodarske razmere, toda glavni vzrok njegovega šir-

jenja in s tem njegove moči je, ker vzbuja pod videzom borbe za boljše ureditev človeške družbe, vse lažje grda čustva v človeku. Spolna razravanost zavzema med njimi prvo mesto; spolna razravanost gospoduje v poletni dobi tudi v mnogih naših kopaljških krajih in na mnogih naših obalah ter je splošno prepričanje, da je razvratna svoboda eni čimtelj, ki povsod silno pospešuje širjenje komunističnega gibanja, pa tudi v naših krajih.

Ponavljamo, da niti nismo, niti ne moremo biti proti tujskemu prometu, ker ni dvoma, da je turizem lep vir gnotnih dohodkov tudi za prebivalstvo v našem krasnem Primorju. Toda, če »Gospod ne zida hiše, zaman se trudijo zidarji« — pravi Bog sam (Zs. 126, 1) in naša dolžnost je, da v luči tega od Boga potrjenega dejstva gledamo tudi na turizem in njegovo gibanje, če hočemo, da prinaša državi in narodu resničnih koristi. Samo denar teh koristi ne bo nikdar prinesel. Moralna razravanost, kateri se radi denarja v poletni dobi dopuščata vsa prostost, se ne more imenovati božji blagoslov za naše razmere in za tukajšnji narod, državo, ki te svobodo dopuščata, pa gloda in podira.

Nazadnje pozivljamo vse posameznike in organizacije, ki pripadajo katoliški akciji, da po svojih ciljih in v smislu svojih pravil prično odločno in smotreno organizirati delo za pobijanje nemoralnih pojavov, kjer koli se ti dogajajo v času kopaljške dobe, pa naj bo to na kopnem, na plažah, na morju in na parnikih. Vse je treba smiselno organizirati, da se odstrani nemoralna iz javnosti, da se obvarujejo otroci in mladina in narod sploh pred okuženjem, da se tujci nauče spoštovati naša verska in moralna čustva ter računati z njimi, ter da se Bogu daje v javnosti ona čast, ki je mera trasti kot naš vrhovni Gospod in Zakonodajalec!

Budno bomo na straži mi sami in bomo v tej smeri podpirali tudi vas ter moremo upati, da bomo z božjo pomočjo in z odločno voljo obvladali razne ovire in dosegli uspehe, ki jih bo Bog nedvomno blagoslovil!

kratke in malo neporabnih in so le mrtve številke, nemi kimovci, ki hodijo vsakega prvega po plačo ter »pribore« svojim volilcem kake vreče koruze ali kake stotake podpore domačemu gasilnemu društvu, dočim morajo ob »sposobnosti« takih poslancev najvažnejše zadeve vsakega naroda nujno propadati.

Država se od leta do leta globlje zajeda v asodo narodov, stanov, plemuraj in posameznikov, državna uprava in zakonodajala sta vedno bolj zapleteni, reševanje raznih vprašanj je vedno težje, zato uspešno delo poslancev tudi vedno bolj odvisno od njih resničnih in čim večjih sposobnosti. Kako naj poslanec doseže kak uspeh v kakem našem vprašanju, če pa ne pozna podrobno ne zakonodaje, ne zapletenega upravnega sistema in ne vseh nečtetih drugih zvez ter pogojev, ki so s tem vprašanjem v zvezi ter končno nima prepotrebnih stalnih stikov z vsami merodajnimi krogi.

Ze v prejšnjih narodnih skupščinah smo imeli Slovenci žal le preveč nesposobnih poslancev, dajec je za to za nas nezavestno sedeno, kajti le s težavo bi smeli vsami, ki hodijo v Belgrad po plačo, našti tudi le par sposobnih,

zaradi česar se potem seveda tudi ne smemo čuditi, če se nobeno naše vprašanje ne premakne nikamor. Ali naj pričakujemo kakih uspehov od neovomeškega Kličca, metliškega Makarja, vikarskega Komana, trbovelškega Pleskoviča in še dolge vrste sličnih političnih veličin?

Srbi so v gotovem pogledu izredno spretni politiki, zato bo konec naših usodnih neuspehov šele tedaj, kadar bomo položili v Belgrad res najboljši, najposobnejše, najspretnejše in najenergичnejše, kar premoremo, ne pa dolge vrste tistih, ki bi se radi dokopali do poslanskih mandatov zaradi desetih »jurjev«, ki jih dobijo vsak mesec. Tako pa danes »zastopa« Slovenijo nekaj »poslancev«, ki še niso odprli ust, odkar so izvoljeni, ki niso člani nobenega odbora in ki se ne upajo stopiti nikamor, ker se boje, da bi se preveč na blamirali, a ki se kažejo slona pred svojimi zaslepljenimi, kratkovidnimi in neposlušnimi volilci kot silno močeni gospodje in »vplivni politiki«. Res, uboga Slovenija, ki je prišla tako daleč, da jo zastopajo taki »poslanci«.

Za močno drgnenje - za prizanesljivo čiščenje!

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse! boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmlete substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omehtajo nečistočo, tako da se je zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

OSEBNE VESTI

d Knez-naměstnik Pavel se je vrnil na svoje posestvo na Brdu pri Kranju.

d Spodnjo gimnazijo je letos z odliko dokončal tudi naš kralj Peter II.

d Bolezen zagrebskega metropolita. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer že nekaj časa bolega. Zadnji čas se je bolezen delno obračala na bolje, pa takoj spet na slabše. Zdravniki specialisti so stalno ob njem. Bojazen vzbuja menjajoča se telesna toplota in pa neenakomerno bitje srca.

d 40letnico mašništva je praznoval 20. junija g. John Plevnik, župnik fare sv. Jožefa v Jolietu III. v Ameriki. Na mnoga leta!

d Za načelnika oddelka za industrijo in trgovino pri banski upravi v Ljubljani je imenovan dr. Fran Rataj.

DOMAČE NOVICE

d Zastavo Prosvetnega društva so blagoslovili 13. junija 1937 v Kovorju. Pri tej priliki je imel pisatelj in župnik g. Finžgar govor o pomenu zastave, ki nas opozarja predvsem na

troje: na našo vernost, na naše slovenstvo in na našo pridnost, ki nam prinaša gmotno blagostanje. Dolžnost vsakega vernega in zavednega Slovence pa je, da te svetlinje, na katere nas vedno znova opominjajo zastave naših slovenskih "prosvetnih" društev, tudi branimo in se postavimo zanje nasproti vsakomur, ki bi se jih skušal z zlo namenom dotakniti.

d Večja skupina ameriških slovenskih izseljencev je prišla te dni na obisk v svojo staro domovino. Na ljubljanskem kolodvoru so bili lepe sprejeti. Ogledali so si tudi velesejem ter nakupili prav mnogo spominčkov.

d Profzorsko zborovanje bo 4. in 5. julija v Mostarju. Preko 400 profesorjev in profesorice se ga bo udeležilo. Na programu pa ne bodo samo zadeve njihovega društva, temveč tudi vprašanja, ki zadevajo našo srednjo šolo in vzgojo. Po zaključku kongresa bodo priredili izlete po Hercegovini.

d Ljubljanska opera je pred kratkim gostovala v Trstu in nato še na Reki. Ljubljanska opera je izvajala na Reki isti program kakor v Trstu. Na predstave je prišlo tudi mnogo Sušičanov. Reški listi hvalijo vse igralce in pevce, najbolj pa tenorista Josipa Gostiča. Oba dni so

bili pri predstavah navzoči tudi predstavniki oblasti in fašistične stranke. Nedvomen uspeh, ki ga je imela ljubljanska opera, je pokazal višino naše pevške kulture in odprl vrata našim operam za nadaljnja gostovanja v italijanskih mestih. Za prve jesenske mesece bo pozvana v Trst tudi zagrebska opera, kasneje pa odide ljubljanska opera na turnejo v Trst, Benetke, Turin, Milan in Rim.

d Prošnje za učiteljska mesta, ki so bila te dni v »Slovenec« razpisana, je vložiti pri pristojni oblasti do 30. junija in ne do 20. junija, kakor je bilo prvotno objavljeno.

d Hudo kaznovana lahkovernost. Šest ciganov je pred kratkem sedelo pred sodiščem v Sremski Mitrovici, kjer so se zagovarjali zaradi prevar neke meščanke iz Sremskih Karlovcev. Štefanija Polužanski se je pred tremi leti obrnila na neko ciganko in jo prosila za zdravilo proti nezvestobi moža. Ciganka je takoj vedela, s kom ima opravka. Začelo se je čaranje, sestavljanje čarodejnih pijač in podobni čarovniški obredi. Seveda je morala Štefanija za vsako najmanjšo stvar plačati po nekaj sto dinarjev. Dve leti je trajalo »zdravljenje« Štefanijinega moža, ki se je opletal okrog drugih žensk. Tudi z glavnim dobitkom v državni loteriji ni bilo nič, čeprav je zvita ciganka Štefaniji obljubila, da ga bo pričarala. Ko so lahkoverno žensko čarovnije stale že 70 jurjev, so se ji odprle oči. Nanznanila je zadevo sodišču, ki je cigane obsodilo na težko ječo, Štefaniji pa le ni moglo zagotoviti povračila za tiste jurje, ki jih je v svoji lahkovernosti zapravila.

d Tatovi so oropali trgovino. Te dni ponoči je bilc vlomljeno v trgovino Franca Šiferja v Škofji Loki. Vlomilci so odnesli iz trgovine celo zalogo raznega usnja, črnega, rjavega, ševro usnja, svilenih športnih srajc ter drugega blaga. Uzmoviči so odpeljali tudi novo moško kolo, zlato-rumeno pleskano, znamke »Titus«. Kolo ima številko 2,126.366. Celotna škoda znaša okrog 50.000 Din. Takoj zjutraj so tukajšnji orožniki začeli s temeljito preiskavo. Obvestili so o vlovu tudi ljubljansko policijo. Vloma so osumili dva mladeniča, ki sta se prejšnji dan potikala v bližnjem gozdičku. Mladeniča sta nosila pumparice ter ju izmed domačinov nihče ni poznal.

slavonskih svečanosti v Grobljah so se udeležili tudi nadškofa dr. Jeglič in dr. Uječić, ministar dr. Krek in ban dr. Natlačan. Priredili so jim slovesen sprejem.

V vsako hišo Domoljubal

10.000 ljudi se je vnelo za misijonstvo

Misijonski kongres v Grobljah pri Domalah je bil preteklo nedelje. Navzoča sta bila nadškofa dr. Jeglič in dr. Ujčič. Prišla sta tudi minister dr. Krek in ban dr. Natlačen. Sv. maša, ki je bila na prostem, je daroval nadškof dr. Jeglič. Med službo božjo je imel lep nagovor na vernike nadškof dr. Ujčič, ki je navajal pomen kraljestva božjega na zemlji v zvezi z nameni misijonskega kongresa. Po sveti maši je pozdravil tisoče ljudstva, ki je prišlo ob bñžu in daleč, stolni župnik kanonik dr. Klinar, nakar je govoril minister dr. Krek vzpodbudljiv govor o važnih nalogah misijonstva za Cerkev, narod in državo. Brzobjavna pozdrava so odposlali sv. očeta, kralju in kraljevskim namestnikom. V zadnji brzobjavki misijonski kongres prosi predstavnike države, da skupno z drugimi krščanskimi državami pospešujejo poslanstvo krščanskih misijonarjev. Pozdravno brzobjavko so poslali tudi ljubljanskemu in mariborskemu škofu, ki sta bila zadržana zaradi birme.

d Bele zastavo so za nekaj dni izobesili na sodišču v Murski Soboti. Po starem običaju bi to pomenilo, da v sodišču niso imeli zaprtega nobenega grešnika, niti niso imeli nikogar v preiskavi. Vsekakor se kaj takega kaj redko pripeti.

d Cement, potreben kmetom, naj se oprosti dajatev. Agronomi savske banovine so se zbrali tle dni v Zagrebu. Ugotovili so še veliko pomanjkljivosti, ker se ne polaga zadostna pazljivost kužnim boleznim, ki se širijo med živino. Da se pospeši razvoj unane živinoreje, bi bilo potrebno, da se oprostijo vseh dajatev cement, ki ga kmetje porabljajo pri zidanju hlevov in gnojšč.

d Dve novi cerkvi je blagoslovil preteklo nedeljo v Zagrebu na Trešnjevki in Kustošiji nadškof-pomočnik dr. Alojzij Štepinac.

d Za kruhom v tujino. V torek, 15. junija, pa so spet odšli iz Slovenskih goric in z Dravskega polja velike množice naših kmetijskih delavcev v Nemčijo. Nad 2000 se jih je posloviło od svojih domačih polj, ki jim ne morejo dati dovolj kruha. Podatki, ki jih imamo o teh naših sezonskih izseljenceh, kažejo, da se je letos število teh dvignilo na 6000 (šest tisoč). To je števika, ki vse bolj opozarja na to, kako hudo se je pri nas razbolela rana na našem narodnem telesu ravno zaradi tako izdatnega izseljevanja naših ljudi v tujino, ki pije našo kri in ki odnaša dobiček pridnih rok slovenskega delavca. Kako se našim delavcem v tujini godi, za to je najboljši dokaz pripovedovanje onih, ki so sami na tujem prestali svojo bridko izkušnjo. Sanje o bogastvu, ki si ga bodo na lahek način pridobili na tujem, se kaj kmalu razblinijo, mesto njih pa se mora naš človek kaj kmalu sprijazniti s kruto resnico, da tudi v tujini ni primernege zasluzha in tako tudi ne pridnih rok vrednega življenja.

d Belgrad in Šumadijo obiščejo 25. junija dijaki, ki so dovršili srednje kmetijske šole v Sloveniji. Zlet priredi Zakš (Zveza absolventov kmetijskih šol), ki se je v teku štiriletnega obdobja s svojim požrtvovalnim delom že dobro vpeljala v slovenskem podeželju in stopila tudi

Na kocu je vsouč prof. dr. Ehrlich prebral še smernice, ki jih je nato kongres z odobravanjem sprejel kot bodoči program misijonskega dela: Misijonski kongres izraža željo in prošnjo, da naj se Družba za širitev vere uvede dobesedno v vsako slovensko župnijo in vas in da naj ž. gg. duhovniki izvedejo prvotni način nabiranja udov in prispevkov, kakor ga je priprosta ustanoviteljica delavka Pavlina Laričot započela v Franciji. Naše geslo je: v vsaki slovenski hiši naj se moli zvečer Očenaš za družbo za širjenje vere. Vsak Slovenec od 12. leta dalje bodi član DŽV. Vsak slovenski otrok bodi v krščanskem detinstvu. Doslej je prišlo na vsakega Slovenca po 20 par misijonskih prispevkov na leto. Odslej glejmo, da bo vsak Slovenec dal letno 1 dinar za misijone. Zdaj imamo 11 duhovnikov Slovencev v misijonih. Čez 19 let naj bi jih bilo vsaj 50! Bog daj, da bi res bilo tako!

v ozke stike z beigradske »Kmetisko mislijo«, ki pripravlja slovenskim izletnikom lep sprejem.

d Prvi bodi domačin! V tovarni Zelenka & Co. v Mariboru je bilo nedavno odpuščenih 117 delavcev. Reklo se je, da tovarni primanjkuje dela, pa je odpustila svojo nočno posadko. Pri današnji zaposlenosti naše tekstilne industrije je tak izgovor kaj malo verjeten. Med odpuščenimi delavci so bili tudi trije mojstri, za katere je tovarna prav tako utemeljevala odpust, češ da nimajo dela. Pri tem pa zaposluje tovarna še celo vrsto inozemskih mojstrov, za katere pa nikoli ni zmanjkalo dela, dasi so prav tako, ali še slabše usposobljeni, kakor mojstri — naši državljani, samo da prejemajo mnogo višje plače kakor naši ljudje. Zaradi teh odpustov je mariborska policija odločno nastopila. Postavila se je na povsem pravilno stališče, da mora biti najprej dela in zasluzha za naše ljudi in šele potem, če so naši zaposleni, pa je zanje dela še preveč, pridejo na vrsto inozemci. Zaradi tega je policija pozvala ravnatelja tovarne,

Prečitaj!

Prišel sem hrasiti svinje z dodatkom preparata »Pekka« in »Osana« in na svoje največje zadovoljstvo sem opazil izreden napredek. — Franjo Salaj, posestnik, Vukovar.

Pri vseh vrstah živine, oobito mladi, bejti, slabotni, rahilitni in zaostali bošle dosegli z uporabo Pekka in Osana velike uspehe.

Navodila daje zastoj:

»KASTEL« d. d., Zagreb 6, poštni predal 3

Ivana Rengerja, češkoslovaškega državljanca, dalje nadmojstra Franca Vosatko, avstrijskega državljanca, in tkalskega mojstra Jaromila Marla, češkoslovaškega državljanca, da v teku 5 dni zapuste našo državo. Imenovani so sicer vložili priziv na bansko upravo, kakor pa smo poučeni, ta priziv ne bo zalegel.

d Obupal je nad življenjem. Zaiostni dogodek, ki se je nedavno pripetil v Dolgem brdu pri Kolovratu, je glooko pretresel tukajšnje prebivalstvo. Posestnik Maček, gospodar krasno urejene kmetije, je v obupu nad življenjem segel po samokresu. Sosed, ki ga je fisti dan obiskal, ga je našel pri pisanju. Na vprašanje, kaj dela, mu je odgovoril, da piše oporočo. Mož je vzel njegov odgovor za šalo, čeprav je bil Maček videti nekam zamišljen. Kmalu po njegovem odhodu pa je odjeknil strel in nesrečnik se je zvrnil zadet v glavo, ter naglo izdihnil. Kaj je gnalo v smrt premožnega posestnika v najlepši moški dobi, ni znano. V oporoči, katero je res napravil, ni baje navedel drugega, kakor to, da ne more več živeti. Ob njegovem grobu žaluje njegova žena in devet nedoraslih otrok, katerim je bil pokojni dober oče.

d Spet je oddajala program za naše izseljence radijska postaja v Belgradu, in sicer v noči od 14. na 15. junija. Govoril je gradbeni minister dr. Kožul, za njim pa slovenski pisatelj Franc S. Finžgar.

d Hvala slovenski »Brazdi«. V Belgradu izhajajoči časopis »Agrarna Misao« (Kmetiska misel) priobčuje v svoji 12. letošnji številki dajšo oceno »Brazde«, glasila slovenskih absolventov kmetijskih šol, ki izhaja mesečno v Ljubljani. »Kmetiska misel« hvali »Brazdo« tudi zato, ker se poslednja odločno zavzema za združništvo

Kdo je zabodel Dolinarja?

Po končni predpreiskavi zaradi napada, izvršenega iz zasede v Prelopek, občina Prihova, urez Koujica, na polovici 1937, ki so se dne 8. junija 1937 ob 19. uri v dvoh avtomobilih peljali skozi Prelopek proti Koujicam, pri kateri priški je bil od napadalec z nožem smrtno zaboden akademik Rudolf Dolinar, je uprava policije v Ljubljani v dnehu 19. in 19. junija 1937 izročila sledenče osumljence:

1. Reja Stanko, upravnik »Mariborskega večernika Jutra« v Mariboru;
2. Silič Ivan, sluga pri upravi »Jutra« v Mariboru;
3. Kodrič Fran, zasebni uradnik, sedaj brez službe, v Nadvanju pri Mariboru;
4. Bunc Josip, krojač brez posla, Maribor;
5. dr. Goršek Milica ml., odvetniški pripravnik v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
6. Korošec Mirko, odvetniški uradnik v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
7. Neuwirt Feliks, sofer v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
8. Markež Vinča, mehanikar in sofer v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
9. Beigott Ivan, trgovec v Sv. Lenartu v Slov. goricah;
10. Primc Mirko, posestniški sin v Hočah pri Mariboru;

11. Orožen Milan, absolviran pravnik v Celju;
12. Primc Filip, ključavničar v Hočah pri Mariboru;
13. Mlinar Ivan, trgov. sluga v Mariboru;
14. Dugina Viktor, pomožni delavec drž. železnice v Mariboru;
15. Parovan Anton, pekovski pomočnik v Mariboru;
16. Urhančič Ludvik, ključavničar v Mariboru;
17. Štawcer Drago, krojaški pomočnik v Mariboru.

Usumljenec Klug Hans in Kranjc Ivan sta takoj po izvršenem napadu pobegla v Avstrijo.

V zaporih celjskega okrožnega sodišča se že nahaja osumljenec Brajkovič, pekovski pomočnik v Mariboru.

Iznan je uloga za aretacijo še treh osumljencev.

Osumljenec DUGINA Viktor, ki je član in odbornik mladinske organizacije JNS v Mariboru, je priznal, da je pokojnega Rudolfa Dolinarja zabodel z nožem v hrbet.

Iz pisarne kralj. banske uprave.
V Ljubljani, dne 19. junija 1937.

VINO pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

in za postavitev enotnega vsedravnega kmetijskega programa. V isti številki je tudi daljši članek o slovenski Zvezi absolventov kmet. šol, ki je te dni priredila izlet v Srbijo.

d Ob zaključku ljubljanskega velesejma. Obisk velesejma je podpiralo donalega ves čas ugodno vreme. Nad 94.000 je bilo posetnikov in po dobljenih poročilih je bilo med temi 15% kupcev in resnih zanimateljev. Izredno močno je bila zastopana avtomobilska in kovinska industrija, pohištvo in živila. Razstavno blago je bilo nameščeno v 9 kritih in polkritih zgradbah. Zaseden je bil tudi ves razpoložljiv odprt prostor sejmišča. Za jesenski velesejem je oddan že sedaj velik del razstavnega prostora in je med številnimi drugimi najavljen tudi obisk posebnega vlaka trgovskega sveta iz Bolgarije z okrog 5000 udeleženci. Jesenski velesejem, ki mu bo dajala glavno obeležje novinarska razstava, bo v času od 1. do 12. septembra 1937.

d Dolenjci! Dne 4. julija 1937 bo na Trški gori pri Novem mestu veliko kmetско zborovanje. Udeležite se tega zborovanja polnoštevno.

d Stekel pes se je pojavil te dni na mariborskih ulicah. Uvedli so strog pasji zapor (kontumac).

d Divljanje viharja v Hrastniku. V soboto, dne 12. t. m. popoldne okrog štirih je pridivljalo v smeri iz Kala nad hrastniško in dolsko kotlino strašno neurje. Med silnim nalivom je besen vihar lomil in ruval drevje, odnašal strehe in cele stavbe ter preobračal kozolce in elektrovođe. Na Brnici je razkril več stavb, odnesel in prevrnil kozolec-dvojnik posestniku Majnu, raztrgal električno onrežje, prevrnil in poruval mlaje, sadno drevje in cele parcele gozdnega drevja, predvsem posestniku Alojziju Igričniku. Dežomer na Dolu je izmeril nad 30 mm padavin tokom neurja. V zgornjem Hrastniku (pri rudniku) je vihar prevrnil par mogočnih hrastov na fantovsko stanovanjsko hišo (puršnhaus) ter pokobil ostrežje. V spodnjem Hrastniku (kemični tovarni) je vihar raztrgal mnogo streh ter prevrnil skladišče kemične tovarne v potok, kamor je odnesel tudi potujoči vrtiljak. Voda je zalila več stanovanj. Po nevihti so delavci kemične tovarne začeli popravljati raztrgane strehe. Pri tem pa je 24 letni Jože Miklavčič padel z visoke strehe ter se smrtno pobil. Med nevihto je padala tudi toča, ki je posebno na Kalu naredila precejšnjo škodo. Neurje je oddivljalo iz Hrastnika v smeri proti Mokronogu in Novemu mestu.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed valed zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. št. br. 2674/35.

d Razkačen modras. Neko dekle iz Straže pri Moravčah je šlo nedavno sredi popoldneva s polja proti domu. Med potjo jo je iznenadilo glasno sikanje in žvižganje. Radovedna, kaj to pomeni, je za hip postalala. Tedaj je zagledala na meji, razgreti od solca, velikega modrasa, ki se je, kakor bi trenil, vrغل proti mladenki. Zvitost ji je priletel mimo glave; manjkalo je le za kratko ped, da je ni dosegel. Na njen krik so prihiti sosedje, ki so modrasa ubili. Tako razkačenega modrasa baje še niso videli v svojem kraju.

d M cerkev so okradli ono soboto ponoči v Splitu. Razbojniki so se spravili nad

ELIDA MILA

tako blaga in čista - tako čudovitega vonja

ELIDA MILO *Favorit*

Že deset let ljubljenec
vsake lepe žene

dragoceno sliko Matere božje ter s čudodelne podobe pobrali ves nakit in dragocenosti. Roparji so delali zelo previdno in niso pustili za seboj nobenega sledu. Tatvino so odkrili šele v nedeljo zjutraj. Že pred tremi leti je bila na enako spreten način oropana dragocenosti ista slika.

d Ne prvi, ne zadnji. V tovarni sladkorja na državnem posestvu Belje so te dni odkrili veliko goljufo. Država je bila oškodovana za nekaj milijonov dinarjev. Dogodilo se je, da je ravnatelj tovarne prodajal neki zagrebški tvrdki sladkor po mnogo nižjih cenah, kakor pa so predpisane. Seveda je zraven zaslužil. Preiskava je dognala precej takih grehov, nakar so zaplenili dnevemu ravnatelju premoženje, vredno okoli pol milijona dinarjev.

d Prstni odtisi so ga izdali. Zadnje tedne smo že večkrat imeli priliko, poročati o različnih vlomih v cerkve po ljubljanski okolici. Tako je bilo vlomljeno v cerkev na Šmarni gori dvakrat, dalje v cerkve v Smartnem pod Šmarno goro, v Kosezah, na Črnučah in pri Sv. Jakobu. Pri zadnjih dveh vlomih na Črnučah in pri Sv. Jakobu ob Savi, ki sta bila oba izvršena na isti način isto noč, se je ježenskim orožnikom posrečilo dobiti prstne odtise vlomilca. Ljubljanska policija je zdaj na podlagi odtisov ugotovila, da je bil vlomilec v navedene cerkve stari znanec policijskih zaporov Rokavec Franc iz Dobrniča na Dolenjskem. Doslej pa Rokavca niso mogli še najti.

d Sreča v nesreči. Albinu Strmljanu z Gore sv. Florijana pri Moravčah, se je nedavno pripetila nesreča, ki bi bila skoro usodna za njegovo mlado življenje. Peljal se je na kolesu v Moravče, na klancu v Podlesju pa mu je odpovala zavora. Fant je z vso silo priletel v dolino, kjer so na ostrem ovinku zložena drva. Tukaj ni mogel zaviti ter se je zaletel v drog, s katerim so bila oprta drva. Padel je s kolesa zraven skladanice, ki se je prav tedaj sprožila ter ga s kolesom vred zasula. Ker so se mu zapletle roke nekam pod kolo, si sam ni mogel pomagati. Rešila sta ga dva mladeniča iz Štebalije, ki sta čula njegovo klicanje. Pomoč je prišla ravno o pravem času. Strmljan se je po kratkem oddihu že lahko odpravil, kamor je bil namenjen.

d V aprilu 1937 so narasle vloge pri 10 slovenskih hranilnicah. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah dne 30. aprila 1937 Din 1.027.698.850, kar predstavlja v primeri s stanjem 31. marca sorazmerno nizek padeč za Din 3.431.262. Vendar je treba poudariti razveseljivo dejstvo, da so vloge na knjižice narasle za več ko 1 milijon dinarjev na 606,3 milij. Din, dočim so vloge v tekočem računu padle, kar je utemeljeno v večjih potrebah gospodarstva v začetku pomladanske sezije. Izmed vseh hranilnic izkazuje pravi prirastek vlog 10

hranilnic, razen tega pa so narasle vloge pri 2 hranilnicah po pripisu obresti za leto 1936. Vloge na knjižice so narasle pri 11 hranilnicah, vloge v tekočem računu pa pri 9 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 6 hranilnicah, število vlagateljev v tekočem računu pri 4, skupno število vlagateljev pa pri 5 hranilnicah. Te številke dokazujejo, da se zupanje v hranilnice in v denarne zavode sploh polagoma zopet vrača.

d Neurja, krajevnega značaja so napravila te dni tuintam v Sloveniji veliko škodo. Pa tudi drugod so bili prizadeti. V Novem Sadu n. pr. je strela udarila v električni vod ter je ostal del mesta nekaj časa brez luči. Blizu Zenice pa se je sesul kar cel breg na cesto Zenica-Doboj. Pri bližnji vasi Vranduku je pastir nagnal krave in vole v zavetje. Hirb nato pa je že udarila strela in ubila tri krave, pastirju pa se ni nič hudega zgodilo.

d Oče, ki je čal sina zapreti, ker mu je ukradel 600 Din, je zagrebški meščan Milutin Mehulka. Sin je denar ukradel že pred tremi tedni in jo popihal v Osijek. Ko je denar zapravil, se je spet pripel domov kakor da se ni nič zgodilo. Očetu pa je bilo vse skupaj preveč, kajti sin je lenuh in bi samo pohajkoval brez dela naokoli in živel na tuj račun, ter je stopil na policijo. Oče menda želi, da bi sina spravili v kako boljševalnico.

d Skoraj 24 odstotkov vsega davka na poslovni promet je plačala lani Slovenija. To je precej preveč z ozirom na druge bogatejše pokrajine naše države.

d Zaradi svojega pisanja o preganjanju nemških katoličanov je »Slovenec« v Nemčiji za enkrat prepovedan. Resnica v oči bode!

d Bil je kvartopirec in nasilnež. Lani je bil v vasi Lipovcu pri Podravski Slatini izvršen grozen umor, ki so ga pa šele sedaj pojasnili. Kmetica Savka Bosanac je javila nekoga dne orožnikom, da njenega moža že šest dni ni z lova domov. Orožniki so takoj začeli iskati pogrešanega moža, pa ga niso našli. Pojavili so se glasovi, da sta Alekso ubila dva brata Nikla iz sosednje vasi. Prijeli so jih, pa jima niso mogli ničesar dokazati. Šele pred nekaj dnevi so orožniki na obronku gozda našli v blatu zakopano človeško truplo, ki je bilo brez glave. Spoznali so v njem Alekso. Ko so ženo pripeljali pred truplo, se je začela sumljivo vesti. Prijeli so jo z obema hčerškama. Seveda je vse tajila in govorila, da se je z možem sijajno razumela. Z njo vred sta tako pripovedovali tudi hčerki. Toda preiskava je čim dalje bolj obteževala ženo, da je končno svoj zločin priznala. Mož je bil pijanec in nasilnež. Vse je igral na kartah. Zato ga je ubila in nesla ponoči zakopat v gozd.

d Zaradi hudega deževja se je oni petek ponoči utrgal velik hrib pri Vranduhu. Hirb je

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri obolenjih želodca, jeter in ledvic.

Pomaga pri arteriosklerozi in hemoroidih. **POLAJŠAVA** bolečine pri revmatizmu in protinu.

UBLAŽUJE obolenja pri mesečnem perilu in meni.

ODSTRANJA motnje odebelelosti in napravi človeka vitkega.

Dobiva se same v izvirnih savojških v vseh lekarnah!

Reg. S. 1989/1937.

zasul državno cesto, ki veže Sarajevo z Brodom, tako da je promet oviran. Vlak, ki je privozil ob 5.06, je naletel na kup zemlje ter sta se lokomotiva in prvi vagon prevrnila.

d **Novost pri ljubljanski cestni železnici.** Vsak je skušal že sam na sebi, posebno pozimi, ko zledene okna, ali v dežju in viharju, koliko truda in pozornosti je moral posvečati, da ni prezrl namenjene postaje. Da odpomore vsemu temu, je uprava ljubljanske cestne železnice začela uvajati v vozove nov aparat, ki avtomatično javlja naslednjo postajo. Taki aparati bodo sedaj uvedeni v vseh vozovih ljubljanske cestne železnice.

d **Pametna gospodinja ne zbira dolgo...** Ona ve iz svoje skušnje, kaj hoče in se ne da podkupiti, če se gre za to, da brani svoje mnenje. Ze štirje rodovi gospodinj so ostali zvesti Schichtovemu milu »Jelen«, ker to dobro milo temeljito pere perilo in ga pri tem varuje. Negovano perilo, ki se zdi kot novo, če je oprano soženo v omaru, je ponos vsake pametne gospodinjne, ki pere svoje perilo samo s preizkušenim Schichtovim milom »Jelen«.

d **Oblak se je utrgal** ono soboto na Zrečah pri Konjicah. Vode, ki so drle, so preplavile zreške in radanske travnike in njive in povzročile ogromno škodo. Ponekod je voda odnesla do 25 cm zemlje, kar se vidi po koreninah, ki v tej dolžini ležijo po tleh. Ta polja in travniki so popolnoma uničeni za več let. Prvič se je zgodilo v Zrečah, da je ostalo po zreških poljih veliko riš, ki so jih ljudje pobirali. Škoda, ki jo

je povzročil besno vodovje, je ogromna. Popolnoma sta poškodovani cesti iz Skomra in Paškega vrha. Težka škoda je zadela občinsko cesto od Fijavža do Spodnjih Zreč, kjer je ponekod drla voda do 1 m visoko. Hlodec je poškodovalo železniški most. Najtežje so prizadeti kmetje, ki jim je uničilo njihove pridelke. Škoda znaša 800.000 do 1 milijona dinarjev. Ljudje so obupani in pričakujejo pomoči, ne samo od javnosti, ampak tudi od oblasti. Zlasti pa, da bodo davčne oblasti odpisale davke. Pri Radani vasi se ureja Dravinja in je v veliki meri rešila nižje ležeča zemljišča pred uničenjem. Ta nesreča kaže, kako je potrebno, da banovina uravna Dravinjo, ki tudi sicer vsako leto ob običajnem deževju povzroča ogromno škodo.

d **L. Perdan nasledniki, Ljubijana, Křekov trg 11,** stara trgovina špicerije, nudi sveže blago po najnižjih dnevnih cenah. Pestrežba točna in solidna. Priporoča se Marija Zgonc, lastnica.

d **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite jutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

IZ DOMAČE POLITIKE

d **Pri nedeljskih občinskih volitvah v Kranju** je bilo volivnih upravičencev 1565. Na volišču v mestu Kranju je volilo 523 volivcev, na volišču na Primskovem pa 287, skupaj 810 (51.7%). Izvoljena je edina kompromisna lista, katere nosilec je g. K. Cesen, bančni ravnatelj v Kranju.

d **JNS prekinila z zborovanji?** Belgrajski časopis »Vreme« piše, da je JNS zaradi silnih neuspehov, ki jih je doživela na dosedanjih političnih potovanjih, prekinila svoje agitacijsko potovanje po vrbaski banovini.

d **Glavni odbor Davidovičeve demokratske stranke** je sprejel na svojem zborovanju zanimivo resolucijo, ki med drugim zahteva: Za izvedbo temeljitih preuredb je treba združiti vse sil naroda na programu, ki bi pomenil izmirjenje sedanjih političnih in vseh drugih nasprotstev. Nova ustava mora biti skupno delo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Temeljiti mora na parlamentarnem načelu. Ljudstvu se morajo dati sva uprave, stranki in življenje se mora prosto

V Ameriki strižejo ovce s posebnimi škariami na električni pogon.

razvijati. Uporabiti je treba, da naš narod ni enoroden, temveč sestavljen iz Srbov, Hrvatov in Slovencev. Te tri posebne zgodovinsko kulturne enote je treba spoštovati. Resolucija zato unitarizem odklanja, a je — v nasprotju z dr. Mačkom — za enotem parlament.

d **Ker je od tovariša prepisoval nalogo.** Te dni si je neki zagrebški maturant prerezal žile na rokah. In vzrok? Dijak — Mirko Čubranović mu je bilo ime — se pri maturi nič ni oziral na težke posledice prepisovanja, ki določajo za tak primer izključitev od mature za eno leto. Mirko je zvesto prepisoval od svojega tovariša, ko ga je nepričakovano zasledil profesor. Pobit je šel Čubranović na stranišče in si tam hotel končati življenje s tem, da si je prerezal žile na rokah, toda pomoč je prišla hitro in mu bodo življenje rešili.

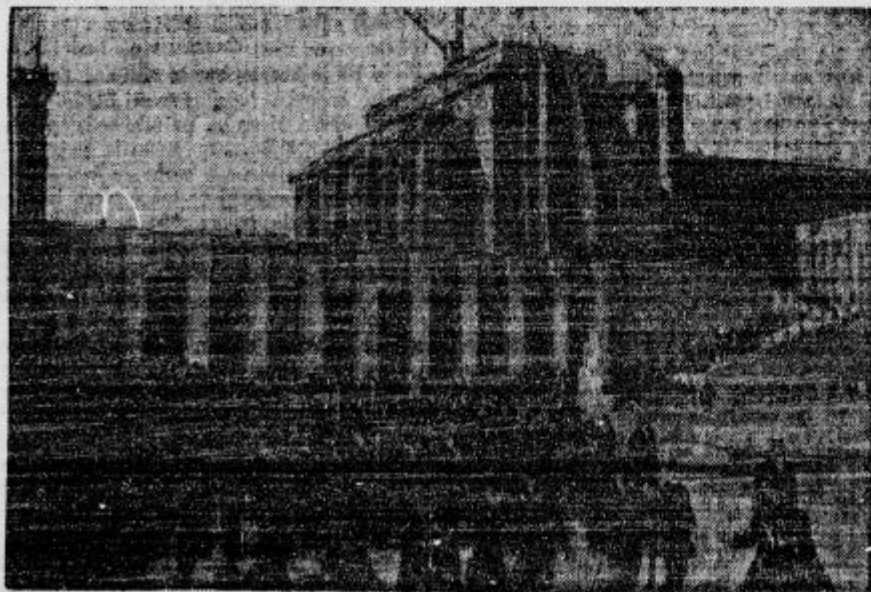
d **Ali jih je sram?** »Jutro« je iz uradne objave banske uprave o osumljenih, ki so zaradi umora akademika Dolinarja bili izročeni sodišču, izpustilo tisti del, ki je najbolj zanimal slovensko ljudstvo — in bi bil brez dvoma tudi »Jutrove« bralec — v katerem uradna objava pravi, da je »osumljenec« Dugina Viktor, ki je član in odbornik mladinske organizacije JNS v Mariboru, priznal, da je pokojnega Rudolfa Dolinarja zabodel z nožem v hrbet? Zakaj bi »Jutrovic« braveli tega ne smeli vedeti?

NESREČE

d **Strela je udarila v tiskarno** nemškega nemškega dnevnika »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu. Uničila je vse telefonske zveze in poškodovala tudi nekaj strojev.

d **Strela je udarila v kozolec** Rizmala Valent nad Grajsko vasjo pri Gomilskem pri Braslovčah. Zgoraj je kozolec, dva voza in še druge kmetijske reči.

d **Ko so podirali drevesa.** Dne 18. junija so se odpravili iz Vranskega v gozd podirati drevje Janez Salamon, Matevž Lesar in brata Jožef in Franc Karo. Podrli so že štiri bukke, ko je enega izmed njih ob pol 10. zadela smrtna nesreča. Matevž Lesar in Franc Karo, po domače Ručigaj, sta ravno sekala bukev, ki bi morala pasti na gotovo stran, toda v zadnjem trenutku se je padajoče drevo nagnilo ravno na nasprotno stran, kjer je bil 71 letni Janez Salamon, ki je v tem času obsekaval na tleh ležečo deblo. Lesar in Ručigaj sta mu zaklicala, naj se skrije. Sala-

V Parizu so odprli svetovno razstavo. Zaradi neurejenih razmer se je delo pri razstavi tako zavleklo, da večina paviljonov še sedaj ni dogotovljena.

Zakaj joka otrok?

„Vse matere bi morale vedeti: Schichtovo milo „Jelen“ pere temeljito in je vendar tako blago!“

Modra soseca me...

Vidiš, srček, zdaj imamo pa milo, ki pere temeljito, pa vendar ni ostro

„ubogi otrok, saj mora biti ves odrgnjen“
Jaz vendar temeljito parim plenice menijo je milo preostro

U-a-e, u-a-e, u-a-e...
Vau-vau-vau...!

mh... mh... mh...!

Vuff Vuff

man je skočil za neko drevo in še pogledal, kam bo bukev padla. V tistem hipu pa mu je drevo že padlo na glavo. Dobil je na glavi sicer majhno poškodbo, vendar pa je zaradi svoje visoke starosti v nekaj trenutkih izdihnil. Ostali so mu priskočili na pomoč, toda pomagati mu več niso mogli.

d Nadležna davica. Z nastopom hladnega vremena je zopet nastala v Ljubljani prava epidemija davice. Otroci obolevajo za to boleznijo v velikem številu ter je bolnišnica morala oddati že vse razpoložljive prostore za bolne otroke. Nenavaden pojav pa je, da obolevajo za to boleznijo tudi starejši ljudje, seveda le taki, ki je v otroški dobi niso imeli.

d Avtomobila sta trčila. Ono nedeljo proti večeru se je pripetila na Fali usodna prometna nesreča. Zakonca Tiefengruber, ki sta prispela na svojem motornem kolesu iz Fale, sta se peljala iz Maribora na Falo na ogled elektrarne ter sta se vračala proti večeru zopet nazaj. Med Malo in Selnico pa je prišlo do trčenja z nekim osebnim avtomobilom, pri čemer si je 30 letna Ana Tiefengruber zlomila nogo ter zadobila poškodbe na glavi. Njen soprog se je samo lažje poškodoval.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželjeno odprile in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Uzi. rog 9. št. 2076/35.

d Gad je pihil v roko go. Ograjensko iz Bevc pri Velenju, ko je segla po jagodi. Ograjensko je k sreči takoj poiskala zdravniško pomoč.

d Konj je udaril 28-letnega hlapca Vinka Strmšaka pri Sv. Miklavžu s tako silo v glavo, da mu je prebil lobanjo.

d Otroka sta rešila iz hudournika. Orožnik postaje Selnica ob Dravi, podnarednik Ivan Hjaš in kaplar Andrej Krajnc sta odšla na redno patroljo. Pri obhodu sta prišla v Spod. Boču v dolino bistriškega potoka, ki je bil zaradi naliva narasel in strahovit hudournik ter je voda nosila s seboj hlode in deske od žag ter valila težko kamenje. Narednik je med bučanjem hudournika odjeknil preplašen otroški krik. Oba orožnika sta naglo pohitela v smeri, od katere je krik odmeval ter sta zagledala, kako nosi umazano deroče vodovje majhnega otroka, ki je kričal z ročicami ter se že potapljal. Naglo sta

vrгла puški proč ter kljub smrtni nevarnosti planila v narasli hudournik. Uspelo jima je, da sta ujela otroka ter ga z velikim težavami spravila na suho. Z umetnim dihanjem sta ga spravila zopet k zavesti. Bila je to 4 in pol letna Ivanka Jarc, hčerka kočarja Jožeta Jarca s Slemena. Starši, ki niso vedeli za strašno nevarnost, v kateri se je hčerka nahajala, so vsi preplašeni sprejeli od orožnikov malo Ivanko, vso premočeno in oslabele.

d Nogo mu je odrgalo. Na Šimnicovi žagi v Budalah pri Skofji Loki kurjač Hafner Janez že dolgo opravlja delo na lokomobili. Ko je Hafner hotel te dni natakajiti jermen, ga je to zgrabil, vrgel med kolesje, da je revežu levo nogo pod kolonom popolnoma odrgalo.

d Stroj je zmečkal desno roko v zaplestje 22 letnemu delavcu Umerju Ferdinandu v Bonačevi tovarni na Količevem pri Domžalah.

d Na zajca meril, a zadel sebe. Bil je to kmet Ladislav Koljančič iz Meline pri Banjaluki. Koljančič se ni oziral na prepoved lova, pa jo je mahnil z lovsko puško v gozd. Ko je zagledal zajca, je pomeril in sprožil. Toda nesreča je hotela, da je pri strelu počla puškina cev ter so se šibre zadržle njemu v roko in v telo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

d V naraslem potoku je utonila. Ono soboto se je utrgal oblak nad Celjem. Deževalo je tako močno, da je potok Sušnica narasel v dobri uri za dva metra. V hudi uri je med ploho dežja bila tudi toča in udarjala strele. Po nevihti je šel posestnik Koštomaj s svojo ženo pogledat, kakšno škodo je naredilo neurje na njegovem polju. Za njima so prišli tudi njuni štirje fantje in 20 mesecev stara hčerka Anica. Pot jih je vodila ob potoku Sušnici. Mali Anici, ki je hodila zadnja, je spodrsnilo in je padla v potok Sušnico in izginila v naraslih valovih. Ko je mati male Anice videla strašno nesrečo, se je še sama hotela pognati v valove, da bi rešila otroka. Mož ji je to zabranil in skušal na kak drug način rešiti Anico, vendar se mu to ni posrečilo in so otroka šele drugi dan našli kakih sto metrov od kraja nesreče.

d Dve uri mu je tekla elektrika skozi truplo. V Framu pri Mariboru se je pripetila smrtna nesreča, kateri je podlegel mladi křčinar Anton Jarc. Pokojnik, ki je rodom iz Rač, je sicer po poklicu električar, zaposlen v mariborski tovarni Kovina. Pred nekaj leti pa se je priženil v Fram ter sta z ženo začela gostilno, ki jo je vodila njegova soproga. Jarca so vsi Framčani imeli radi zaradi njegove blage, dobre narave. V nedeljo je bil naprošen, da izvrši neka popra-

Sod bencina se je vžgal

V hiši Ferdinanda Strofa so imeli sod bencina, ki je moral biti na dan poškodovan, ker je iz njega tekočina uhajala. Oni večer je šla 50 letna postrežnica Ivana Pfeifer, ki je vprav tisti dan stopila v službo pri Strofu, z gorečo svečo v roki mimo soda bencina v kleti. Ko je prišla mimo soda, so se okrog vneli bencinski hlapi in v trenutku je nastala huda eksplozija, ki je imela že hujše posledice. Okna in vrata je na celi hiši porušila ter jih vrгла na cesto. Plamen je v naglici zajel vse hišo. Med ljudmi na trgu je nastala zmešnjava. Vendar se je našlo nekaj pogumnih mož, ki so planili proti gneči ter skušali rešiti domače, ki so klicali iz prvega nadstropja na pomoč. Toda v hišo niso mogli, ker so skozi vse odprtine svigali plameni, ki so našli obilo hrane v razlitem bencinu. Može so bili tako duhapriatotni, da so takoj skočili po mrežo, v katero strelja akrobata Aleksič iz svojega topa človeka, in jo razprostrli pod oknom goreče hiše. V to mrežo so poskakali

iz prvega nadstropja Strofova žena Antonija, njena sinova Franc in Feri in mariborski tekstilni industrialec Bren, dočim hišnega gospodarja Strofa v trenutku, ko je nastala eksplozija, ni bilo doma in se je nahajal v vinegradu. V tistem hipu je prišla na pomoč tudi ptujka požarna bramba in so gasilci napeli vse sile, da omeje nevarni požar. Posrečilo se jim je ogenj pogasiti, medtem pa so nekateri izmed gasilcev vdrti v hišo in bli iskati služkinjo Pfeiferjevo. Našli so jo v kleti. Obleka, ki ji je bila prepojena z bencinom, je gorela na njej kot živa baklja. Strgali so ji gorečo obleko s telesa in jo skozi vrata okence spravili na ulico. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico, kjer pa je kmalu v groznih mukah umrla.

Ker je eksplozija vrгла raz streho mnogo opeke, okna in vrata na cesto, je bilo ranjenih več oseb.

Na Strosovi hiši cenijo škodo na 200.000 dinarjev.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Dne 19. junija 1937 je po krvavih bojih padla nacionalistom v roke baskiška prestolnica Bilbao. To je eden najvažnejših dogodkov v žalostni zgodovini bratomorne španske vojne.

Z Bilbaom je nacionalistični general Franko zasedel eno najpomembnejših pristanišč. Vsako leto je namreč prihajalo v to veliko špansko luko okrog 5000 ladij.

Z zavzetjem Bilbaea so dobili nacionalisti v izkoriščanje ogromne železne rudnike, ki

so v baskiškem gorovju in ki so sploh največji v Evropi. Zadnje leto so ti rudniki dali nad 5 milijonov ton železne rude.

Zavzetje Bilbaea po nacionalistih je tudi velike vojaške važnosti, zakaj general Franco bo sedaj kakih 60.000 vojakov, ki so se bojevali na severni baskiški fronti, usmeril pred Madrid. Padeč španske prestolnice pa bi zelo pospešil odločilno zmago nacionalistov in napravil enkrat za vselej konec komunistični strahovladi v vsej Španiji, kar Bog daj!

vila na električni napeljavi v župnišču. Rabil je v to svrhu kontrolno električno svetiljko, ki jo je v to hotel šele napraviti. Podal se je v klet, kjer je imel urejeno delavnico. Bilo je okoli 2. ure popoldne, ko je delal v kleti ter je hotel s kleščami preščiipniti električno žico. Ni pa pazil pri tem, da je bila žica nabita z elektriko. Ker je stal na vlažnih tleh, ga je zagrabil električni tok ter ga podrl na tla. Dasi je teklo po žici samo 220 voltov, vendar je zadostovala ta sila, da je Jarca ubilo. Električna je namreč tekla skozi njegovo telo skoraj dve uri. Ob štirih popoldne je prišla njegova žena pogledat, zakaj moža ni iz delavnice. Ko ga je zagledala na tleh, je presunljivo zaklcala, nakar so prihтели gostje, ki so z lesenim drogom izvili ležečemu klešče z rok ter ga tako oprostili smrtonosnega dotika. Zanesli so ga na prosto, začeli z umetnim dihanjem ter poklicali zdravnika, ki mu je dal injekcijo v srce, bilo pa je vse zaman.

d Na podbana donavske banovine je streljal. Dne 18. junija se je prijavil za sprejem pri podbana donavske banovine Svetislavu Rajiču l avle Popoviču. Pavle Popovič je bil že občinski tnik, doma iz vasi Pekič, ter bivši vojni prostovoljec. Med avdicenjo je Popovič potegnil revolver in dvakrat ustrelil na podbana. Strelil s podbana zadeli med prsnim košem in trebuhom. Tretji strel si je Popovič pognal v usta.

Podbana so v nezavestnem stanju prenesli v sanatorij Jakovljevič, Popovič pa je obležal na licu mesta, dokler niso prišli organi policijskih oblasti ter vzeli potrebne podatke. Popovič je mrtev in so ga nato prenesli v mrtvašnico. Napadalec je bil v Avstriji v kadetnici, katero je končal in nato odšel v Brno. V Avstriji je končal kadetnico ter nato odšel v Bosno, kjer je v avstrijski službi kot intendantski častnik služil. V času vojne je vstopil med prostovoljce. Kot prostovoljec je po končani vojni dobil tudi zemljo v Feketiču. Na podbana je streljal, ker je izgubil službo. Stanje Rajiča je težko, vendar zdravniki upajo, da bo ostal pri življenju, razen

d Še dve žrtvi strele. V Skomarju, eni najvišjih vasi na Stajerskem in domovini slovetnega »pohorskega« pesnik Vodovnika, je zahtevala strela kar dvoje žrtev. Nevihta je zajela na polju posestnico Veroniko Kovše in obe njeni delavki, Barbaro Tepej in Antonijo Mirkni. Silna ploha, ki se je nenadoma vtila, je pognala vse tri ženske v zavetje mogočne smreke, ki stoji precej samotno. Komaj pa so se stisnile pod goste veje smreke, je že udarila strela v drevo. Razklala ga je od vrha do tal, pri tleh pa je zadela v ženske, ki so tam iskale zavetja. Vse tri je oplazilo ter so obležale negibne. Čez nekaj časa, ko se je nevihta polegla, je prišel posestnik Anton Kovše gledat na polje, kje je žena in delavke, ker jih ni domov. Našel jih je nezavestne pod razklano smreko. Ves prestrašen je odhitel v vas po pomoč. Vaščani so mu pomagali ponesrečenke znesti na dom, kjer so jih takoj začeli drgniti, obenem pa so poslali v Vitanje po zdravnika dr. Silana. Ta je res prišel. Mogel pa je ugotoviti pri Tepejevi in Mirknikovi samo smrt, dočim je posestnica Veronika Kovše prišla po daljšem inactnem dihanju zopet k sebi ter je sedaj že izven nevarnosti.

NOVI GROBOVI

d A kar si spravil, čigavo bo? V mariboru je umrla vseučilišnica Herica Skaza. — V St. Vidu nad Ljubljano so položili v grob učiteljico Urško Porenta. — Na pokopališču na Viču so djali v gomilo Alojzijo Košir roj. Čučnik. — Pri St. Ilju v Slov. goricah je za-

KATOLIŠKA CERKEV

s Papežev paviljon na svetovni razstavi. Pariško svetovno razstavo poseča dnevno na stotisoče ljudi. Med najlepšimi paviljoni je katoliški. Na kupoli je križ, viden daleč na okoli. Na vrhu vitkega zvonika stoji kip Mater božje, kakor da bi ta hotela vzeti vse poslopje v svoje varstvo. Sredi paviljona je dragocen oltar, ostali deli pa razkazujejo veliko misijonsko delo Cerkev.

ITALIJA

s To in ono. Ob priliki birmovanja v Idriji je imel goriški nadškof Margotti pridigo najprej v slovenščini, nato v italijanščini. — Dvojezični jedilni listi so sedaj v veljavi v mnogih gostilnah v Julijski Krajini. — V goriški bolnišnici je umrl slovenski rojak, bogoslovec Vladimir Levak. — Ogenj je upepelil domačijo Josipa Simsika v Gorici. — Požar je uničil v Čezsoči pri Bovecu hiše Alberta Koplja, Franca Sulerja, Jožefine Bergine in Ljudmilo Komec. — Ob Idrijskem potoku so našli truplo 23 letne Angele Jurman iz Podrtije. — Granata iz svetovne vojne je eksplodirala in hudo razmesarila 12 letnega Stanka Zvetrižnika, 14 letnega Stefana Juga, oba iz Kala pri Kanalu in 14 letnega Marija Bavžona iz Mirne.

AVSTRIJA

s Ker ni rešila slovanskega vprašanja. V Švici je nedavno izšla knjiga izpod peresa učenjaka F. W. Försterja, ki obravnava nemško vprašanje v Evropi. Posebni odstavki se bavijo s staro avstrijsko monarhijo, ki se je po pisateljevemu mnenju razbila, ker ni rešila vprašanja Slovanov. Cesar Karel je bil pripravljen dati slovanskim narodom samoupravo, a njegove načrte so preprečili

spal v Gospodu meščanski učitelj v p. Franc Ehrlich. — V Plavju na Češkem je preminul veleindustrijalec Frančišek Bruna star. — Na Pšati je umrla 84 letna vdova po cerkovniku Marija Slabanja. — V Polhovem gradu, je odšel h Gospodu po večno plačilo posestnik Franc Koritnik. — V Ljubljani so umrli: kapetan v p. Karel Halik, Marija Hegerič, učiteljica Hilda Krušič, dijak tehnične srednje šole Janez Bulovec, nadstrojnik Pavel Kollwitz in Marija Megušar roj. Pasetzki. Naj počivajo v miru!

avstrijski velenemci. Cesar se je nemškemu odporu vdal, usoda monarhije je bila zapečaten. Pisatelj posveča pozornost tudi novi Avstriji in pravi: Avstrija se bo spet znašla, če bo oživila pravo nemštvo. Storit mora vse, da razvije novo federacijo s sosednjimi narodi evropskega jugovzhoda. Tako bo sedelovala pri preustroju Evrope.

s Razno. Na posledicah raka v ustih je po operaciji umrl Valentin Božič, p. d. Kobovnik, na Kobli pri Cerkvi. — Nagle smrti je umrla vdova Katerina Zanker p. d. Kacijanarka, v Goricah pri Podravljah. — Vojvoda Windsorski je s svojo soprogo napravil že več izletov, tako v Beljak in v Dobe ob Vrbskem jezeru. V deželi namerava ostati 3 mesece. — Duh. svet. Janez Lamprecht, župnik v Mariji na Zili, je praznoval svojo petdesetletnico. — Na Dunaju so prepovedali neko športno prireditev, določeno za dan obletnice Dollfussove smrti. — Na Humu pri Tinjah je umrl 73 letni posestnik Jožef Hobel. — Pogorelo je Vrhovnikovo pohoštvo pri Grebinju. — Na Dobraču se je smrtno ponesrečil uradnik Bleiberger B. U. Harald Forster.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Za pospešitev poslovanja pri pariškem magistratu. Praški mestni svet je sprejel predlog novega župana dr. Zenkla, da se razpiše nagrada 50.000 Kč za najboljše predloge, kako pospešiti poslovanje na mestnem magistratu. Tudi čl. vlada se trudi, odkar je ministrski predsednik dr. Hodža, da bi se poslovanje državne uprave izboljšalo in pospešilo. Dr. Hodža je ob svojem nastopu opozoril državne uradnike, da pride beseda akt od latinskega glagola agere, kar se pravi »delati«, ne pa pustiti ležati, kakor se dela z akti. Prof. Lastovička je nato tudi že izdelal načrt, kako bi se moglo pospešiti delo v državnih uradih. Tako se v moderni državi bore proti birokratizmu.

FRANCIJA

s Veditelj »Ognjenih križev« in »Fronte svobode«. Marsikomu je znano, da vlada v Franciji ljudska fronta pod predsedstvom Bluma. V ljudski fronti so zvezani radikali, socialisti in komunisti. Proti vladni ljudski fronti se je pojavila te dni »fronta svobode«. V novo zvezo sta vstopili stranka republikanske zveze, katero vodi bivši minister Marin, in skupina, katero je ustanovil nek-

Ne pozabite na NIVEA!
Ona jači Vašo kožo!!!

NIVEA

danji komunist Doriot. Doriot je jezen na ljudsko fronto, ker ga je Blumova vlada odstranila kot župana v mestu Sv. Denis pri Parizu. Za Marinovo stranko po večini volijo katoličani in je dobila pri zadnjih volitvah dva in pol milijona glasov ter šteje 63 poslancev in 42 senatorjev. Marinova stranka in Doriotova skupina sta se spojili iz taktičnih razlogov, ker si hočeta pri prihodnjih volitvah priboriti znatno večino. »Fronto svobode« je na začetnem odločno odklonil polkovnik de La Roque, voditelj »Ognjenih križev« in po njihovem razpustu vodja socialne stranke, kateri očitajo fašizem.

NEMČIJA

s Grožnja ministra za vere. Nemški minister za vere Kerrl je zagrozil, da bo nemška vlada izvedla ločitev cerkve od države, če bi se cerkve še nadalje upirale vladi. V tem primeru ne bi cerkve dobivale nobene državne podpore in odpravili bi se tudi vsi davki za cerkve. Najtežje pa bi bilo, da bi se križanski nauk odpravil v vseh šolah.

DROBNE NOVICE

Padla je francoska, od komunistov podporana frontarska Blumova vlada.

Prepoved vseh komunističnih organizacij je potrdilo ljudsko glasovanje v ženevskem okrožju v Švici.

Mati je šla v smrt za sina

Ono nedeljo popoldne je silil dorasli sin I. svojo mater Terezijo Strnad, 44 letno ženo delavca iz Cinkarne, stanujočo v Lipi pri Teharju, da bi šla z njim k nekemu kmetu v Pečevje, kamor je bil leta povabljen. Mati se je temu upirala, ker se je rajši zadrževala doma, kočno pa je vendar šla z njim. Gospodar je oba pogostil z vinom, prav tako tudi druge fante, ki so bili pri njem v vasi. Od vina so se nekateri fantje kmalu razvneli in začeli izzivati sina I. tako dolgo, da se je med njimi razvnel pretep. Eden izmed vinjenih fantov se je nato zaletel v sina I., zraven pa je priskočila mati, ki ga je branila. Napadalec se je otepal matere in kričal nad njo, da jo bo vrget čez skalovje, če se ne bo od-

stranila, ko pa ona tega ni storila, jo je pograbil in sunil čez skalovje precej globoko. Revica, ki se je junaško borila za svojega otroka, je zletela z glavo naprej, tako da ji je pri padcu počila lobanja. Okrog nesrečnice, ki je ležala nezavestna, se je zbrala takoj množica ljudi, ki ji je nudila pomoč in odredila njen prevoz v celjsko bolnišnico. V Celju so jo takoj prepeljali okrog devetih zvečer, kjer so jo takoj operirali. Zdravniki v celjski bolnišnici so ves teden obračali materi, ki je iz svoje velike ljubezni postala žrtev, izredno pozornost, vendar se jim ni posrečilo, da bi jo oteli in je v petek zjutraj izdihnila. Žalost prizadete družine je nepisna, zlasti žaluje za materjo njen sin, ker se je zanj žrtvovala.

Krvava zgodovina Sovjetije

Potoki krvi spremljajo rusko revolucijo od njenega pričetka do danes. Najprej so padale v stotisočih glave pristašev carske Rusije, za njimi so padale žrtve protisovjetskih zoročnikov, danes se po smrtnih obsodbah redčijo vrste med sovjeti samimi. Zinovjevu in Kamenevu, Rykovu, Buharinu, Radeku in tisočim drugim obsojenim bivšim sovjetskim mogočnikom sledijo na krvavi poti sovjetske armade. Osem najvišjih

med njimi bivši namestnik vojnega komisarja Tuhačevski, je bilo minuli teden obsojenih na smrt in ustreljenih. Obdolžili so jih špijonaže v prilog Nemčiji. Pravega ozadja strahovitega uničevanja gradilcev sovjetske države in vojske je težko razkriti, očitno je le eno, da je Rusija še vedno v prvih dneh svoje revolucije in da se v njenem ozadju vedno jasneje kažejo obrisi peklenskega tirana ruskega boljševizma — Stalina.

RAZNO

Medicinsko čudo. V veliki porodnišnici v angleškem Glasgowu se je zgodil edinstven slučaj: neka žena je nosila pod srcem dva otroka, ki pa vendar nista dvojčka. Nato so jo spravili spet v bolnišnico in so tam ugotovili, da bo v kakšnih 4 mesecih spet rodila. Zdravniki stojijo v tem primeru pred uganko, ki se doležejo pod človeškim znanju se ni pripetila.

V največji zakladnici sveta. Zlato in srebro ameriške države se nahajajo v posebnih podzemskih zakladnicah v New Yorku. Zidovi so debeli 2,70 m in na znotraj zaščiteni s stenami iz trdega jekla. V teh podzemskih nastropjih so skladišča zlata in srebra, ki je spravljeno v posebnih vrečah. Srebra n. pr. se nahaja v teh prostorih za 1500 ton. Zlata je tod za okoli 2 milijardi dolarjev. V tistem prostoru imajo tudi tiskarno bankovcev, kjer leži stalno za 12.000 ton papirnatega denarja. Vsek dan grede štiri tone bankovcev v promet. Ameriški denar se namreč hitreje obrabi, ker Američani ne nosijo list-

L. Ganghofer:

Martinij klošter

30

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Tu je na bregu stal Viho in odvezoval brod; na ukaz matere Mahtilte se je hotel odpeljati na jezero, da bi pogledal za Zigenotom. Že je stopil na splav; tedaj je kliknil v smrečju skobec. Osupel je Viho prisluhnil — še dvakrat se je razlegel klic, in tedaj je stekel hlapec proti drevesom; zakaj vedel je, kdo se je vedno javljal na ta način, ako je imel vzrok, da je tajil svoj glas. Ko je prišel Viho do gozdne sence, je obstal in začel oprezovati naokrog, toda zapazil ni nikogar; tiho je posnel skobčev klic, in odgovor je prišel globlje iz gozda. Viho je skočil čez podrtino in mahovite skale. Kar je v najbolj gosti senci zagledal svojega gospodarja sloneti na drevesu; težko je sopesl, kakor onemogel od naglega bega. »Toda, gospod, kako prideš sem v gozd? Saj si se vendar odpeljal z enobebelnikom? In zakaj...« Tedaj mu je zastala beseda; prišel je tik do Zigenota in prestrašen obstal. Mokri so viseli Zigenotu lasje čez senca, njegove oči so bile globoko vdrite in so gorele, ustnice so drhtele, in prstena bledica je pokrivala njegova lica. Vsa njegova obleka od obuvala do vratu, je bila težka od mokrote. Na levi rami je bil brezrokavnik raztrgan, in redka kri mu je tenko curela po goli roki, kjer je bila vsa koža razpraskana. »Gospod, gospod!« je zavpil hlapec in sklenil roke. »Kaj se je zgodilo?«

Zigenot je stegnil roko proti Vihotovim ustam in hlapec je umolknil, Ribič se je vzravnal in rekel tiho s tresočim glasom: »Viho! Tvoj gospodar sem!«

Sepetaje je prišel odgovor: »In jaz tvoj hlapec, laština tvoja pri življenju in smrti.«

»Moje je tvoje telo, tvoje kosti in lasje, moje je tvoje oko in uho... a vse ti darujem in hočem samo tvojo zvestobo, Prizezi mi v roko!« Viho se je dotaknil s prsti ustnic in položil dlan v Zigenotovo desnico. »Najini roki se stiskata, Viho, kakor leži kamen na kamenu. Stoj ti zame, kakor hočem jaz stati zate!«

»Gospod!« je jecljal hlapec. »Zona me prehaja, če te pogledam. Kaj se je zgodilo?«

Zigenot je oprostil roko. »Cul boš. Zdaj pojdi domov. Danes ponoči sem snel očetov meč s stene in ga skril v svoji čumnati pod volčji kožuh na postelji. Pojdi noter, in da mati in sestra ne opazita, porini orožje skozi okno in mi ga prinesi.«

Viho je hotel oditi; a se je zopet obrnil in vprašal: »Kaj naj povem doma? Skrbelo jih je zaradi tebe!«

»Povej, da sem se vrnil in da imam pot k županu v Šenav.«

Medtem ko je hlapec hitel proti ogradnim vratom, so je spustil ribič na skalo, odušičil z nje krpo mahu, zagrabil peščico črne hladne prsti in si jo pritisnil na pekočo opraskline na svoji roki. Komaj se je zavedal kaj dela; njegove oči so strmele v prazno, ustnice je imel trpko zaprte in med obrvmi se je kazala guba, bridka ko urez z nožem.

Ko se je Viho vzpenjal pri griču, mu je priletela nasproti Edelrota. »Ali pride? Ali pride?«

Hlapec je povedal, kar mu je bil naročil Zigenot in ob radosti, s katero je Edelrota naznanila to vest materi, se je mogel Viho nopažen zmuzniti v čumnato. Princel se meč v šumo. Zigenot je izvlekel široko rezilo, preskusil ostrino, ga porinil v nožnico in položil meč čez

PO DOMOVINI

Slovenski narodni tabor v Slovenigradcu

Vsa Slovenija je 30. junija veselo praznovala 20-letnico naše narodne odločbe, majniške deklaracije. Tudi naša meja bo spregovorila. Dne 4. julija priredi slovenjegraška JRZ veliko manifestacijo v proslavo majniške deklaracije. Na tabor smo posabili tudi voditelja slovenskega naroda, g. ministra Korošca. Naj ta proslava združi vse naše kraje okoli našega voditelja! — Vabimo kolesarje in narodne moše, da povzdignejo slavnost! — Ob desetih urah na trgu sprejem dr. Korošca, nato izročitev diplome častnega mestnarstva slovenjegrškega, nato pa slavna zborovanja. Sodeluje velik pevski zbor vseh okoliških pevcev in več godb. — Vsi na tabor v Slovenigradec!

Prosvetni tabor za leskovško dekanijo

Dne 4. julija bo na Slinovcah pri Kostanjevici prosvetni tabor. Ob 10 urah sv. maša s ljudskim pejem. Cerkevni govor ina g. prošt K. Čerin iz Novega mešta. Po maši zborovanje pred cerkvijo: pozdrav zastopnikov prosvetnega društva, govor inž. Absoca, ravnatelja kmetijske šole na Grnu. Sodeluje sentjernejska godba. Vsi iskreno vabjeni!

Prosvetnim društvom ljubljske dekanije

Prosvetno okrožje Ljubljana odvarja vrsto svojih prosvetnih taborov in načena naloge svojega prosvetnega delovanja s taborom v Trnovem dne 9. julija. Visokega pomena tega tabora, ki je ob enem združen s proslavo 20-letnice društvenega obelobja v Trnovem in blagoslovitve društvenega prapora, nad katerim je prevel pokroviteljsvo oden prvih članov Prosvetnega društva Trnovo, g. ban dr. Marko Natlačen, se brezdvomno vsi v polni meri zavedate. Zato ne dvomimo, da si boste v svesti tega potrdili poskrbeti za čim-

večjo udeležbo na tem taboru in s tem doprinesli obilo denar k ustvarjanju stanjene ter v silo in moč skovane slovenske, katoliške, narodne in kulturne skupnosti.

Vse priprave in vse delo za tabor je Prosvetna zveza poverila Proev. društvu Trnovo. Zato najno in vskladno presimo vse društva, ki so prejela okrožnico in vprašalno pismo, da točno izpolnijo in takoj vrnejo, ker so priprave sicer zelo otežkočene. — Odbor.

Tabor slovenskih knačec in moč v Celju

od 27. do 29. junije 1937

Skozi desetletja so naše katoliške mladinske organizacije obranile našo mladino zvesto materini besedi in veri očetov. Skozi desetletja so bili člani katoliških organizacij nepremagljiva armada, ki je čuvala naš narod pred potujstvom. Slovenski katoliški močje in fantje so bili pa tudi tisti, ki so pod vodstvom svojega narodnega prvobornika v največji meri pomagali ustvarjati lasten dom, našo Jugoslavijo. Ljubili so jo, se zanjo žrtvovali. S svojim delom so ustvarjali edino trajno in zmagovito temelje vsake države: gojili so prosveto, gradili značaje, odklopali se katolicizma. Ki je obranjal naš narod zdrav in prav radi tega močan in neupogljiv v najtežjih dneh.

Pršli pa so dovi, tedi in surovi. Naša mladina je morala prenehati s svojim tako pomembnim delom, prepotrebim za narod in državo. Naša mladina je morala zapustiti svoje domove, domove kulture in zvestobe. Razočarana in zagrenjena se je vprašala: ali je možna tolika krivica, ali smo si to zaslužili, ali je res hudobija človeka brezmejnja? Mučala je in upala in verovala v zmago pravice, v zmago resnice. Ne zastonj!

Zapel se abira v svojih domovih, zapel izobražuje duha in srca, krepi telo, zapel vrši delo ljubezni do naroda in države se močnejše kot poprej, ker zdaj dela iz ljubezni, v prestanem preganjanju trčo in grenko preizkušeni, a nikdar premagani.

Ta mladina se hoče zbrati v tisočerm številu v Celju, da se tako zbrana z vseh delov slovenske zemlje zahvali Bogu za prestano preizkušnjo in dobljeno zmago, da znova prišeje v mogočnem zboru prisegne zvestobe Bogu, narodu in državi. Ob spoznanju: tisoče nas je, enako mislečih in enako hotečih mladih ljudi, bo pa v njej zrastle še večja moč, še večja požrtvovalnost in še večji pogum v službi Boga in domovine.

Slovenski močje in fantje! Vsi na tabor! Vsi v Celje! Naj postane ta naš tabor mogočen mejnik med preteklostjo temnih dni in med našo bodočnostjo. Naj postane zmagooslavje trojne prave ljubezni: do Boga, do naroda in do države!

Iz raznih krajev

Naka pri Krškem. Pred kratkim je Domoljub pravilno odgossal, da gotovi krošnjari z juga pri svoji kupitji pri nas govorje vse drugo kot slovensko. Pa bi te človek kamnito spretil. Pač niso Slovenci. Da pa pri svojem skafetu o smehih narodnih voditeljih tako radi zaničljivo govorje, pa da pripovedujejo o znamenih v občini tem preko Gorjanov sko o nekaki hajni Indji Koromandiji, pri tem pa ob slovenskih dinarih žive, je pa res nedopustljivo. — Takega početja, kol je letos, pa še ne. Dež na dež, pa se loča tu in tam. Zadnje souoto je že strela udarila v gospodarsko postopje pri krškocevitih v Duhih pri Bečki, pa popolnoma upepelila in še dvoje živinčet je ugenj zadelil. — Na Reki je ofkla po večno plačilo 48 letna vdava Kutacina Vrtaček. Pokaj njuni duši!

Rajhenburg. V dneb 30. junija, 1. in 2. julija bo, kakor običajno vsako leto, v baziliki Lurški Marije v Rajhenburgu slovena tridnevnic v spomin njenega posvećenja. Spored te tridnevnic, katero bodo vodili pp. kapuzini, je sledel: 30. junija ob 6 peti sv. maša in pridiga. Ob 10 peti sv. maša in pridiga. Ob 2 popoldne križev pot in litanije. Ob večerni luči rožni venec. — 1. jul. je spored isti, ob peti 6 zvečer pa pridiga in pte litanije Matere božje. — 2. julija ob 6 peti sveta maša in pridiga. Ob pol desetih procesija. Po procesiji pridiga in slovenska sv. maša. — Zelim, da se te polnočnosti udeležijo čimveč Marijinih častilcev od blizu in daleč. Pridimo ter iz zmed in stisk današnjih ni obratno svoje oči na Njan oltar! Skupno je prosimo pomoči in varstva za težke trenutke našega življenja! In da bomo prišli nazaj na svoje domove popolnoma prerajeni, prej-

kolena. »Od to ure hodim samo oborožen!« Pogledal je kvišku. »Viho! Po življenju mi strežejo!«

»Blavec je prebledel.

»Sedi sem k meni in poslušaj! Pred dvema dnevoma mi je švistnila Heninkova pušica mimo vratu, in danes me je na jezeru oplazil kamen, ki so ga sprožile njegove roke. Odveslal sem z enobobelnikom pod mahovo skalo, da bi pobral nastavljene odice. Ko stegnem roko, čujem nad sabo takljanje... ozrem se kvišku in že vidim hrustati kamen navzdol. A tedaj me je varoval nekdo, ki sem ga poklical v sili, in mi dal moč. Kakor volk pred padajočim deblom, tako sem odskočil. Ramo in roko mi je kamen posnel, in v tem ko sem planil v vodo, je tresčala skala ob enobobelnik, da je votlo bruno zletelo kakor strelica po vršini. Mene je odnesel val pod prejšnjo steno... skoro bi me bila verižna srnjca, ki jo nosim pod brezokavnikom, potegnila pod vodo. A pravi čas sem še ujel odličnico, ki je bila ob vnožja mahove skale uskrnjena v poč. In motvoz je vzdržal! Bila je amonca vrvice, ki jo je spetla moja Rotica! Za spoznanje, da kamna ni sprožilo maključje, mi ni bilo treba z vrha stene šele slišati Heninkovoga smela. Samo obraz in roke že nad vodo, tako sem visel v jezeru, bil tiho in čakal, dokler nisem slišal več, ne Heninkovoga koraka, ne glasu. Potem sem poskušal, da bi ob navpični steni našel prostorček, kjer bi mogel stopiti na suho. Bil je trd, posel, Viho, vleko me je za nogo, kakor bi me bil Tres grabil in me rad potegnul tja dol, kjer leži moj oče.« Težko sopoč je Zigenot umolknil.

Viho je skočil pokoncu in dvignil roke proti nebu. »Ali ni v oblakih nikogar več, ki bi zagrmel in udaril? Ali ne bo že kmalu tresčala strela v Vacemanovo hišo? Ali se ne bo odprla zemlja in požrla vse moriške zatege?«

»Ze dobro, Viho, in ne jezi se!«

»Kričal da me bi v stiski? Kdo pa naj nam pomaga, če ne moči nad nami? Mar proti Vacemanu nismo brez brambe kakor kose pred volkovi? Meniš, da bodo odnehali? Kdo naj ti pomaga? Kako se boš branil?«

Zigenotova pest se je oklenila držaja pri meču. »Co bi šlo samo zame, bi že vedel, kaj naj storim. Toda napoti sta mi mati in sestra, ki me potrebitjeta.« Njegove besede so se izgubile v murmuranje. »Enkrat sanikrat sem pozabil, da sem svoje sestre brat... in za kazen, to čutim, ne bom imel nobene veselje ure več v življenju.«

»Gospod?« je vprašal Viho.

Tedaj je prijel Zigenot hlapeca za roko, in v žgoči boli so mu privrele čez astnice besede: »Viho! Viho! Kakor postrv sem, ki je skočila na suho za rdečo cvetlico. In zdaj leži v pesku in mora skopnieti in ne more več najti poti v vodo, kjer je doma.«

»Ne razumem te. Tvoja beseda je kakor oreh, ki ga moji zobje ne morejo agristi. Stri ga in lai pokaži jedro!«

Zigenot je odkimal in si s tresočo se roko šel čez čelo. Čez čas je vskel: »Ali več, zakaj mi strežejo po življenju?«

»Mislim si.«

»Bojijo se, da se bom postavil na stran samostancev, ki so prišli in so po pravici gospodarji te zemlje.«

»Res? Ze utegne biti tako! A vzrok, ki sem se najj spomnil, toži še malo bolj pri roki. Misli na svojo sestro, kako je staklega in zsiaga obraza... in potem se spomni na Vacemanove sinove! Ugrabili bi radi jaguja, pa jim je pastir napoti.«

»Viho!« je jezno zavpil Zigenot in skočil pokoncu. Hlavec je hitastno povedal, kaj je slišal in videl, ko je stal Henink pred ogrado.

nic, temveč stlačijo bankovce praprasto v žep. Ko se vrne bankovec po gotovem času — ravnanje v 5 do 6 mesecih — nazaj v zakladnico, ga ančijo ter nadomestijo z novim. Dosej sloviti ameriški telovaji s to zakladnico niso še ušli.

Veščina povenjen na Kitajskem. Porušili so se jezovi jezera Weichangju na Kitajskem. Številke o slediši povodaji so strašne: 80.080 kvadratnih kilometrov zemlje je pod vodo, šest milijonov ljudi je na begu brez vsakih sredstev. Škodo cenijo na 250 milijonov dolarjev. Begunci hitijo na jug, kamor je namenjenih še več stotisočev drugih iz isto tako poplavljenih severnih delov Kitaja.

Zanimivo odkritje v Plešerki. Nečavno se je odpravila iz Hodiš večja družba letovistkarjev pod vodstvom g. župnika v zapuščenem rudokope v Plešerki. Družba si je ogledala nekaj rovov in pri čem je, ker je urekla o v rovu se nabačajočem studencu, razširila vhod in se podala v notranjost. Vse družba zastirni, ko odkrije v studencu stojčega mlčca, ki se je moral tam nabesjeti že več

Družinska zgodovina

mimo tudi v teh dneh vredno sv. zakramente! Imeli bomo potem sladko zavezo, da nas bo lučka Marija čuvala vedno in povsod, čuvala nas, ki bomo poročali k Njej, čuvala pa tudi ves naš narod pred zmotami današnjih dni.

Prëska. Ne bilo bi prav, če bi zamolčali, da praznuje letos Jože Okršlar, kmet pri Sv. Marjeti, svojo 60-letnico. On je oče 18 otrok, od katerih jih živi 18. Koliko skrbi in truda je mož prestal in še pretrpi, da jih pošteno preživeli! Čast mu, ker so vsi njegovi otroci zgledni in krščansko vajeni. V njegovi hiši je doma delo in molitev, prav kakor je bilo pred leti v vsaki kmečki hiši.

V njegovi hiši se vedno prav praznujejo nedelje in prazniki; v njegovi hiši so na mizi le krščanski časopisi, tudi javno se upa jubilat vedno nastopiti kot krščanski mož, ali je to pri občini, kjer je bil že mnogokrat obč. odbornik, ali pri raznih volitvah ali kjerkoli. Kot kmet ni zaostal, ampak je vedno v dobrem smislu napreden. Zraven pa je mož, ki pozna dejansko krščansko ljubezen in zelo vaškemu rad pomaga in je do vsakega postrežljiv ter vedno vesel in prijazen. — V velikih skrbeh za svojo družino, naj ga še nadalje podpira Bog in naj ga živi še mnogo let, to so naše želje k njegovemu jubileju.

Mirna pč. V nedeljo, 13. junija je priredila Zveza kmetijskih fantov iz deklet v Mirni peči tekmo koscev. V sprevedu je bilo 8 konj, 24 kolesarjev, okrašen voz ter nekaj tekmovalcev. Pri govoru je neznan človek skušal dokazovati, da tekma koscev ni hlapčevsko delo, pač pa narodno delo. Zdi se, da je bil hud, ker katoliška cerkev ne vzame njegovih naukov o hlapčevskih delih v katekizem. Toda tekma je bila postranskega pomena, glavno je bila veselica s plesom, za katero so podaljšali policijsko oro do jutraj, ko so kosci že odhajali za travnike. Veselica se je spremenila v ponočno kaljenje miru, ki je imelo značaj politične posu-rovnosti. Po cestah in križiščih smo to noč slišali murekaj, kar ne dela časti prirediteljem in ne udeležencem. Gorje, če bi bili pred nekaj leti člani take naše organizacije vzklikali tako, kot smo slišali kričati to noč. Zaradi veliko nedolžnih stvari so bili naši ljudje obojeni na leta ječel! Ali naj se gremo zob za zob? Ali veste, da zakoni, ki so tepn nas, se vedno veljajo?

Št. Janž na Dolenskem. V nedeljo 13. se je vrtil pod okriljem učiteljstva mirenke in deloma posavske doline v Št. Janžu veselica pod imenom društva kmetijskih fantov in deklet. Na tej veselici je bil glavni program »Velika tekma koscev«, ki jo je velik plakat oznanjal po mirenki in posavski

Zgodovina vsakega naroda se dela iz zgodovine posameznikov, še bolj pa posameznih družin. Kolikor natančneje poznamo te, toliko lepša bo zgodovina naroda. Biti pa mora napisana, toraj tudi družinska. Le škoda, da smo Slovenci to splošno zanemarjali. Še več, prav nič nismo skrbeli za to. Čiste studence smo zgubili, zdaj pa pregledujemo motne vire — stare listine v arhivih drugih narodov, ki so za nas redkokdaj nepristranski. Na svoje lastno ognjišče se zastoj oziram. Še naši župnijski arhivi so revni. Da bi imeli kaj več iz novejših časov. Tudi to je malenkostno v primeri s tem, kar bi moglo in moralo biti. Odrekla je vzgoja, dasi-ravno se uči zgodovina že v ljudskih šolah. Uvedba in uredba dobrih družinskih zapiskev je zato zahteva našega narodnega živja. Če bi imeli te, bi čestokrat lahko dokazali, kako so se okoriščali drugi narodi z umom našega človeka. Naša kri je pomagala dostikrat bogatiti germansko in romansko kulturo. Imenitnim družinam in vplivnim možem v tujih državah je tekla zibelka v Sloveniji. Posebno velja to za primorska mesta Trst, Pulj, Reko, Gorico in velik del Furlanije.

Kako radi beremo zgodovino naših prednikov, zakaj ne bi tudi zapisali kaj o življenju in borbah sedaj živečih družin. In prav lahko bi to bilo. Le nekoliko izobraženi gospodarji vodijo blagajniške zapisnike o gospodarstvu. Vpeljani so ro-dovniki domačih živali radi umne živinorejce, kar je vse hvale vredno. Ali pa to narede za svojo

družino, ki je vendar najrazličja stvar pri hiši Družine so temeljne celice naroda, zato so tudi družinski življenjski zapiski, seveda le resnični, neprecenljivi vrednosti. Stari naš pregovor pravi: zrno do zrna počača, kamen do kamna palača!

Kaj spada v družinske knjižice? Prvi je ro-dovnik družine. Kolikor več pokolenj iz preteklosti šteje ta, toliko je zanimivejši. Vse to se dobi v župnijskih matičnih knjigah.

Potem sledi zapiski družinskih dogodkov — veseli in žalostni pretečenih časov in sedanjosti. Iz svetovne vojne bi mogli naši gospodarji otepi pozabljivosti zelo važne stvari. Tudi o tem, kako so mešetarili že takrat za usodo slovenskega naroda, bi lahko mnogi kaj zapisali, dokler je še čas. O gospodarskem napredku, o dobrih in slabih letinah naj sporočajo potomcem družinske knjižice. Delovanje posameznih članov družine v javnosti kot župani, poslovni ali tihi zasebni delavci, spada tudi v zapiske. Če naši predniki niso tega delali, ne smemo jim to šteti v zlo, ker niso imeli slovenskih šol. Novejši rodovi se pa o tem oziru ne morejo opravičevati.

Naša prosvetna društva bi mogla to važno narodno nalogo najuspešneje rešiti. Le začetki je treba čim prej. Kolikor je znano, »Prosvetno društvo« v Cerkljah pri Kranju že orje ledino v tej smeri. Seveda bi tudi šola morala pripravljati šolsko mladino v ta namen. I. Grašič.

dolini. Tekme se je udeležilo 8 koscev in par grabljic. »Gospoda« pa je ponosno gledala, kako ti re-vežji skrunjajo z delom Gospodov dan! Veselice se domačini v večji meri niso udeležili, kajti ti se za-vedajo, da je nedelja Gospodov dan in je za kmet-ske in delavske stanove dan počitka.

Ribnica. Grča, kateri krošnja celih 66 let ni upognila hrbtnice! To je Janez Škrbec iz Brež pri Ribnici. Pretekli teden je obhajal 80-letnico rojstva. Ze s 14. letom je odprl prvo krošnjo, letos pa, kakor sam pravi, je bila zadnja, ker so mu odpovedale noge. Celih 66 let je krošnjari po Tirolskem. Marsikaj je v teh letih doživel po svetu. Mož je bil vedno veren in katoliškega pre-pričanja. Pred nekaj leti je »Slovenec« prinesel sliko njegave orjaške postave, oprlane s krošnjo.

Pri visoki starosti je mož še vedno svežega duha. Lahko trdimo, da je on najstarejši krošnjar se-danjega časa. K njegovemu jubileju čestitajo šte-vilni tovarniški-krošnjari in mu kličejo: Še na mnoga leta!

Vače. Oni dan je umrl na svojem posestvu v Kandršah po vsem Posavju znani gospodar g. Janez Obreza, po domače Doberlevčan. S svojo bistrou-mnostjo in sprtnostjo je zavzemal skozi desetletja med domačini ugledno mesto. K njemu so hodili ljudje po nasvete v gospodarskih, pravnih in sploh javnih zadevah. Vsaki družbi je bil zaželen, ker jo je znal razgibat s svojo zgovornostjo, pa tudi s svojim pevskim glasom. Dopisnik v Kmetijskem li-stu postavlja g. Obrezo v vse »napredne« gospo-darske, kulturne in politične organizacije. Koliko

ko sto let. Ob prvem doti-ku se je zrušil. Poleg mrlja-ke je našla tudi mrtvo srno, ki se je istotako ob dotiku zrušila. Mrtičevega imena pri sledetnem po-praševanju v fari seve ni bilo mogoče izvedeti. Bog sam ve, koliko dolgo se je že nahajal v rovu.

Foreza v repu pava so do 160 cm dolga.

Šolo za drezuro slo-ov imajo v Gangaji, me-stu Belgijskega Konga. Sose lovijo s pomočjo udomačenih v okolici. Drezura traja do enega leta. Slona učijo v soli nošenja lesa, vožnje in še drugih umetnosti. Ko do-kočežjo »pouku«, jih gan-gajski šola da na prodaj ni v najem. »Slona se od-šta v najem. Dorastli ži-vali, očični za delo in poluštani. Vodnik na raz-pelago. Cenejši kot volti« tako se glasijo oglasi v časopisih Belgijskega Konga. Mlade slone pro-dajajo za ceno 80.000 di-narjev, starejše za pri-merno večjo vsoto. V na-jem dobiš slona za letnih 6000 Din. Baie se kot de-lovna moč sijajno izplača in je cenejši od vola.

Na vsakem kvadratnem milimetru kože na ko-1 slovenskega kalca je 20 živčnih vozlov.

Zigenotov obraz je poprstenel, okamenela mu je slehernna poteza na obrazu. Svozi temno mešanico vejevja so streljale njegove oči proti Vacemanovi hiši in krčevito se je zgrabil za prsa, kakor bi si hotel siloma odtrgati, kar mu je stiskalo srce. »Voda naj bo med menoj in njimi, voda, tako široka, da ni zraslo nobeno drevo za brv. Nič drugega nočem več biti, kakor svoje sestre brat in svoje matere sin!« Obrnil se je k hlapcu. »Viho! Tvoja beseda me je zapekla ko ogenj, toda zahvalim se ti! Zdaj je postrv zopet našla pol domov v vodo.« Težko se-peč si je opasal meč okoli ledij. »Pojdj domov! Pošlj Hajlviga na planino — pazi naj na živino, planšarja pa naj prideta domov. Treba nam je moških rok. Preden pa dekla odide, naj se z brodom odpelje na jezero po eno-debelnik! Pa ga ne puščaj v pristajališču, zvleci ga v ograd! Potem zapri vrata in zataknj zanje prečnice! In moja sestra naj se niti za korak ne gane iz ograda!«

»Niti za korak, ali pa bo morala iti čez mene!«
»Dokler moreš, ne izdajaj materi ničesar! Sam bom govoril s njo, ko se vrnem na noč domov. Zdaj pojdj!«
»In ti, gospod? Ali pa nar ne smem vedeti, kam vodi pot tebe?«

»Grem, kamor moram! Kamor me kliče pravica, kam-or me žene lastna stiska, k Loidjevemu kamnu! Čuvaj mi dom, Viho, dokler se ne vrnem!«

»Zanesi se name!«

Njuni roki sta se sklenili; potem je ribič pokimal in naglo krenil v notrino gozda, proti dolini Ahe. Viho je stekel na odprti prod; tu je oprezoval na vse strani, toda povsod je bilo mirno; le od Vacemanove domačije dol se je oglašal pasji lajež. Ko je stopil Viho na dvorišče, je po-baš prihajala od hleva Hajlviga. Majaje z glavo je po-slušala naročilo, ki ji ga je prinesel hlapec. Rada bi si

bila sicer utešila radovednost, ki se ji je zbudila, toda Vihova jezna beseda ji je zaprla sapo. Potisnil jo je ven pred ograjo in zaprl za njo vrata.

Tedaj se je začudil, da nikjer ne vidi Edelrote. »Go-tovo je v hiši pri materi!« Pohitel je navzgor po griču in stopil med večna vrata. Ob ognjišču je sedela mati Mathilta v naslonjaču in spaja; vest, da se je vrnil Zi-genot, je bila potešila njeno skrb in po budni noči ji je v topli popoldanski soperici miren spanec zaprl trudne trepalnice.

»Rotica!« je poklical Viho narahlo. Nič se ni zgenilo v veži. Tiho se je ukral hlapec k ženski izbici in odprl vrata; prostor je bil prazen. Prostrašen je stekel na prsto in poklical čez dvorišče dekleta po tmenu. Nič se ni oglasil. Viho je spremenil barvo in se z rokama zgrabil za senci. »Najti jo moram! Moram! Moram!«

Pognal se je navzdol in sunkoma odprl vrtna vrata. Stekel je proti obrežju, proti gozdu, v levo proti Ahi, v desno, in klical na vse grlo: »Rotica! Rotica!« Odgovora ni dobil. Samo falkenštajnska stena je odbijala glas z votlim odmevom.

Zigenot tega klicanja ni več čul. Dospel je že do močvirja v Unterštajnovem lesu in se žuril, ogibajoč se izhojenih poti, po hribu navzgor. Hropeč je prišel do županovega ograda in udaril s pestjo po zaprtih vratih. »Odprite!«

Hlapec, ki je delal tam blizu, je pritekel in odrinil zapah; debelo je pogledal, ko je spoznal ribiča in ga videl oboroženega z dolgim mečem, v mokri razdejani obleki, z bledim obrazom in okrvavljeno roko.

»Kje je gospodar, župan?« je vprašal Zigenot.
»Tamle pod hruško leži in spi.«
»Spi?« je ponovil ribič, kakor b imo bil čul prav.

to drži, se ne bomo z dopisnikom pre,ekali. Točno pa je, da je zadnja leta ravno dopisnika držal pokojnic, da s svojo veljavnostjo; ko pa se je dopisnik vseno zrušil lansko leto, je raniki g. Obreza ponovno obžaloval, da je z njim paktiral. Točno je tudi, da je bil g. Obreza skozi desetletja naročnik dnevnega »Slovenca«, »Domoljuba«, pa tudi »Bogoljubca«. Ker je nastopila smrt kot posledica neurečnega padca in je imel ob smrti »Slovenca« plačanega, je naklonila »Slovenčeva« uprava ge. soprogi nezgodni prispevek 10.000 din. Ohranimo pokojniku častnega spomin!

Medija - Izlake. Nedavno so se oglasili sredi dopoldneva drzni vioniki v hiši Franceta Arh, »na Mahonca«. Odnegli so nekaj denarja ter precej oblike, perila in dragocenosti, tako da ima Arh nad 3000 din škode. Orožniki zasledujejo vionike, žal doslej brez uspeha. Da bi jih le zgrabila roka pravice. Ljudje, varujte svoje domove in svoje imetje!

Št. Jurij pod Kumom. Dne 15. junija smo pokopali 70 letnega Ivana Armetlo, katerega je smrti rešila dolgoletnega trpljenja. Pokojnik je bil dober človek, zaveden katoličan, član Apostolstva mož, zvest bralec katoliških listov in kujig in splošno priljubljen. Na »Domoljubca« je bil naročen vseh 50 let na Mohorske knjige tudi 50 let, 40 let je bil čevljarški mojster. Dolgo vrsto let je bil tudi lovski čuvaj in vnet lovec. Sodeloval je tudi pri domači hranilnici. Zapušta ženo, šest odraslih sinov in eno hčer. Bog mu daj večni mir, žalujocim pa obilo tolažbe!

Trebelno pri Makronogu. Letos imamo dobro letino za gobe. Vse, kar more, hiti po hostbah za gobami. Nekateri solarji so že nabrali za 200 dinarjev gob. — Nekaj vinogradov in njiv je v Bajhovo zadela toča. — Materinski dan je lepo uspel. Bilo je pa truda, pa je šlo. — Pri čevljarju Leopoldu Pavlinu v Gornjem Zabukovju je neznan tatil »sunile« nov gramofon, vreden 2500 dinarjev. — Banovinska podpora 6000 Din je uporabljena v blagor revežev za javna dela. Da, česte, kako ste raztrgane! — Gad je pilil kravo Janeza Špolar s Trebelnega. — Sadna letina dobro obeta.

Trbovlje. Na zadnji dan Marijinega meseca maja so zvonovi turobno zapeli poslednji Ave blaženemu, kremenito značajnemu in strogo doslednemu katoličanu Jerneju Bregraju, v starosti 72 let na Sv. Planini nad Zagorjem ob Savi. Pokojnik je bil dolgo vrsto let cerkveni ključar, predsednik folkškega odbora in naročnik »Domoljuba«. Na svojem

posvetu je bil vzoren gospodar ter je mnogo storil tudi za dobrobit cerkvene občine. Izmed njegovih 6 otrok se živa trije sinovi in ena hči. Dva sinova pa sta v svetovni vojni prelila kri za svobodo in boljšo bodočnost naše ljube domovine slovenke. Naj blagi pokojnik počiva v miru!

Št. Jernej na Dolenjskem. Pred kratkim se je vršil občni zbor organizacije JRZ, na katerem je poročal g. dekan Anžič o banovinskem in državnem gospodarstvu. O občinskem gospodarstvu pa je poročal župan Vide. Občinsko gospodarstvo se je temeljito izboljšalo z delom varčnih in poštenih gospodarjev. Sedanja občinska uprava je odplačala v dobrem letu 134.000 din občinskega dolga ter dolga za numeravano šolo na Vrhpolju 7.800 din ter vse proračun krajevnim šolskim odborom. Popravila so se vsaj za prvo silo občinska pota. Popravila so se občinska gospodarska poslopja; občinska tehnična je dobila novo streho. Za elektrifikacijo bo tudi občina prispevala iz občinske blaginje 15.000 din. Uspah je tudi to, da je izginila iz občinske pisarne kletvina. Občinski lov je šel na dražbo še pod prejšnjim režimom. Dobili so ga prijatelji za 600 din. Pred nekaj dnevi pa je bila dražba kartuzijanskega lova, ki je trikrat manjši kot občinski, so pa dobili zanj 1610 din. Ni tedaj opravičeno, če se zakupniki lova jeze, ako morajo plačati od vsakega psa občini letno 100 din. Pri lovu so prepoceni prišli na svoj račun. Skoro vanka vsa je dobila v eni ali drugi obliki kako podporo: Dol. Burovca čistilnik, Šmarje za mlaitnico, Dol. Vrhpolje za most. Gornje Vrhpolje za travniško brano, čistilnik ter za gramozno jamo, Javorovica čistilnik, Ban čistilnik, Drča cevi za propuste, Sela cevi, Dol. Stara vas za most, Ledeca vas čistilnik, Drana cevi, Mihovca most, Smolija vas cevi, Dobrava-Vrh cevi, Čadrece cevi, Dol. Maharovec travniško brano itd. itd. Kljub vsemu se je občinski upravi posrečilo znižati doklade za 40%, z banovinskimi šolskimi dokladi za 14%. Tako bodo davkoplačevalci občine št. Jernej plačali letos okrog 25.000 din manj pri dokladah kot prejšnja leta. Ključemo zato JRZ srčanki: Le korajžno naprej po zahtvani poti za koristi in napredek občine!

Vodice. Na kresni dan praznuje 70 letnico rojstva daleč po Gorenjski znani posestnik in družinici oče g. Janez Lužar iz Bukovice. K njegovi 70-letnici mu moramo čestitati zlasti zato, ker v njegovih hihi nima prostora slabo časopisje. Rad pa bere in naroči naše dobre časopise, zlasti pa »Domoljuba«, katerega naročnik je, odkar izhaja. Bil je tudi vseskozi pristaš bivše S.L.S., danes pa naše vrie

JRZ. Ko bo v krogu svoje družine praznoval svoj god, mu vsi, ki ga poznamo, čestitamo in mu ključemo: Bog živi jubilarca še mnogo let zdravega in šalega!

Drtilja pri Moravčah. Po dolgem in hudem trpljenju je dne 9. junija izdihnila svojo blago dušo daleč naokrog poznana Ivana Kovačič, v 76. letu starosti. Pokojnica, znana pod imenom »Guzjeva botra«, se je odlikovala po svojem lepem krščanskem življenju. Dokler je mogla, je šla vsak dan k maši, dasi je bila nad pol ure oddaljena od cerkve. Naše časopise je rada prebirala. Njenih ust ni nikdar omadeževala lež ali neapodobna beseda. Poživaj v miru, draga teta, in uživaj pri Bogu plačila, katero si tako obilno zaslužila.

Iz naših društev

Zužemberk. V nedeljo so naši najmlajši imeli svoj praznik. Triloglava četa fantkov in deklic našega Marijinega vrtca je v slovesnem sprevedu spremljala svoj novi, prekrasni prapor v cerkev k blagoslovu. Obred blagoslovitve je opravil ajdovski g. župnik Gregor Mali, ki je obenem sprejel močno četo solarjev na novo v Marijin vrtec. Med obredi in pri petih litanijah smo slišali mogočno ljudsko petje, kakor ga je redko kje slišati. Cerkevna slovesnost pa je bila le en del praznika, ki se je začela in končala z izredno posrečeno akademijo na idličnem prostoru pred društvenim domom, kjer je bil postavljen oder, okrašen z Marijinim kipom in bujnim cvetjem. Tu so nastopali mladi dečki in deklice s tako korajžo in navdušenjem, da se je vsem na obrazu brlo veselje, ki je navdajalo mlada srca. Posebno lepi in dovršeni so bili govorniki zbori mladine. Marijine pesmice so napravile spored zelo živahen. Akademiji je prisostvovalo zelo veliko odraslih, ki so se veselili, da je vzgoja njihovih otrok v tako skrbnih in poštenih rokah. Vsa čast učiteljstvu, ki gre tudi ob takih prilikah roko v roki z ljudstvom in cerkvijo. Prisrčna slovesnost pa bo še dolgo ostala med nami v najlepšem spominu.

Brezovica pri Ljubljani. Kljub veliki potrtosti natega ljudstva radi zadnje nevihte, ki je opustošila polja, je bilo v nedeljo vse praznično razpoloženo. Proslavili smo 20 letnico majniške deklaracije. Točno ob napovedanem času je bila prostorna dvorana Katoliškega doma polna do zadnjega kotička. Pevski zbor pod vodstvom g. Severja je zapel nekaj narodnih, kar je zborovalce prav posebno

RAZNO

Vidno zasmenje. A: Ali tvoj sosed lastnje ono hišo, ali jo ima samo v namenu? — B: Samo v namenu. — A: Kako moreš to trditi? — B: Ker žveplenke pritiža ob steni hiše.

Par številk o človeškem telesu. Človeško telo je čudo, katerega ne bomo nikdar docela dojeli. Z vsakim utripom srčne erce 188 gramov krvi v žile, v enem dnevu izvrši delo, ki je enako sili, da dvigneš 870 meterskih stotov meter visoko. Srce vrši le štirikrat manjše delo kot delavec, ki dela na dan osem ur. Mojsersko delo narave so kosti, ki združujejo trdoto in elastičnost z najnižjo dopustno težo. Posebno elastične so kosti človeške lobanje, ki vzdržijo tudi trde in ostre udarce. Nekaj posebnega je okoli človeškega glasu. Pod vodo so se ljudje že pogovarjali na 14 kilometrov dalfave, na severnem tečaju se raziskovalci lahko v naravi glasno razgovarjajo na 2 kilometra dalfave. Če vzamemo, da govori človek dve uri na dan, potem rabi dnevno 12.000 besed, kar zneso v letu 4 milij. besedi. Če bi

W Hauff - I. O.

Pravljice

Tako so tudi storili in so nato zaprli grofičino sobo proti hodniku in zastavili vrata z omarami in stoli. Grofica je sedla s hišno na posteljo in oba strežaja sta jo stražila. Prejšnji gosti pa in lovec sedejo v študentovi sobi okoli mize in sklenejo nevarnost pričakovati. Bilo je okoli desetih, v hiši je bilo vse tiho in mirno in ni bilo še nobenega znamenja, da bi nameravali motiti goste. Tedaj je dejal šestilar: »Da ostanemo budni, bi bilo pač najboljšje, da storimo tako kot poprej. Pripovedovalci smo si namreč vsakovrstne zgodbe, ki jih vemo, in če nima gospod lovec nič proti temu, lahko nadaljujemo.« Lovec pa ni le nič ugovarjal, ampak je, da bi pokazal svojo pripravljenost, obljubil, da bo še sam nekaj pripovedoval. Začel je:

Saidovi doživljaji.

Ob času Haruna Al-Rašida, vladarja v Bagdadu, je živel v Balsori mož, Benezar po imenu. Imel je prav toliko premoženja, da je lahko udobno in mirno sam zase živel, ne da bi se bavil s kako obrtjo ali trgovino. Tudi ko se mu je rodil sin, ni spremenil načina svojega življenja. »Zakaj naj bi se na starost trgoval in kupčeval,« je govoril sosedom, »da bi morda Saidu, svojemu sinu, mogel zapustiti tisoč zlatov več, če bi šlo dobro in če bi šlo slabše, tisoč manj? Kjer jesta dva, se nasiti tudi tretji, pravi pregovor, in če bo le kaj prida iz njega, bo imel vsega dovolj.« Tako je govoril Benezar in držal besedo. Kajti tudi svojega sina ni dal učiti trgovine ali obrti;

ni pa opustil, da ne bi z njim čital knjige modrosti, in ker je po njegovem mnenju mladega moža poleg učenosti in spoštovanja starosti najbolj dičila spretna roka in pogum, ga je dal zgodaj učiti v rabi orožja in kmalu je veljal Said med svojimi sovrstniki in celo med starejšimi mladeniči za silnega borca in v jahanju in plavanju ga ni nihče prekosil.

Ko je bil osemnajst let star, ga je poslal oče v Meko na prerokov grob, da bi tam opravil molitev in verske vaje, kakor je zahtevala šega in postava. Preden je odpotoval, je šel še enkrat k očetu, ki je pohvalil njegovo vedenje, mu dal dobrih naukov, ga oskrbel z denarjem in mu potem rekel: »Se nekaj, moj Said! Mož sem in ne dam nič na predsodke preprostega ljudstva. Rad sicer poslušam pravljice o vilah in čarovnikih, ker mi pri tem čas prijetno mine; toda nikakor ne verujem, kakor mnogi nevedni ljudje, da bi ti duhovi, ali kar so že, imeli kak vpliv na življenje in delovanje ljudi. Tvoja mati pa, ki je pred dvanajstimi leti umrla, tvoja mati je vanje trdno verovala kakor na koran; saj mi je nekoč na samem, ko sem ji prisegel, da ne povem nikomur razen njenemu otroku, zaupala, da je sama od svojega rojstva stala v zvezi z neko vilo. Jaz sem se ji zaradi tega posmehoval, vendar pa moram priznati, Said, da so se ob tvojem rojstvu godile reči, ki so me presenetile. Ves dan je deževalo in grnelo in nebo je bilo tako črno, da še brati nisem mogel brez luči. Ob štirih popoldne pa mi je bilo sporočeno, da se mi je rodil deček. Hitel sem v sobane tvoje matere, da bi videl in blagoslovil svojega prvorojenca, toda vse njene hišne so stale pred vrati in na moje vprašanje so odgovorile, da ne sme sedaj nihče stopiti v sobo; Zemira, tvoja mati, je poslala vse ven, ker je hotela

Kaj bomo delali

Pojedelstvo: Prejšnji teden je deževno vreme močno oviralo vsa poljska dela. Ko nastopijo zopet lepi sončni dnevi, katerih vsi težko pričakujemo, bo treba delati podvojeno. Konec meseca bo potrebno še drugo okopavanje koruze, pese in fižola, da očistimo njive plevela, kateri je posebno letos zelo nadležni. Kdor je sejal repica in ogortico, je bo moral kmalu požeti, in sicer v ranih jutranjih urah, ker drugače se strožje razpoči in se večina semena izgubi in raztrse. Pregledno večkrat krompirjeve njive, če ni nogoče krompirja že napadla plesen. Prav posebno pa moramo paziti na deteljščih na prednici; po prvi košnji se navadno močno razraščajo. Zurefeli je moramo takoj v kači, ker drugače se neverjetno hitro razširi in povzroči ogromno škodo. Tozadevna namučnejša navodila glede pravilnega zatiranja prednice, glej v »Gospodarju« št. 22 od 2. junija 1937 pod »Uspešno zatiranje prednice«. Če opazimo na deteljščih deteljčni pojavniki, ga moramo izruvati in nikdar dopustiti, da bi napravil seme.

Travnike: Marsikateri si že beli glavo, kako bo letos spravil seno, in to čisto upravičeno. Zaučeno se vedno izgleda, da bo treba vsako sončno uro kar ujeti. Kosimo: le težko nenkrat, kolikor zmoremo porušiti in spraviti. Dokler trava še raste, ne trpi toliko od dežja; pokošeno pa deževnica kmalu izluži. Sprano seno je zelo malo vredno. Ob deževnem vremenu je bolje, da trava stoji, ker ne izgublja hranilnih snovi. Po košnji je treba takoj raztrositi ređe, da se začne trava čimprej sušiti. Preko dneva je moramo večkrat

obrniti. Pokošeno trava zlagajno vsak večer v kopice, da nam je rosa preveč ne izluži. Zjutraj jo pa razgrnemo šele tedaj, ko se je rosa osušila in je travnik že popolnoma suh. Sestro pa suhih tleh se trava hitro suši. Na makrotnih travnikih izpijemo jarka, ki odstranijo vodo. Ob močnem dežju najlažje ugotovimo najnižjo točko, kamor usmerimo vodo, in padec zemljišča. — Določni posestniki, ki imajo več travnikov in jih na morejo istočasno pokositi, naj pokosijo najprej one travnike, na katerih je trava najbolj razvita. Začnimo kositi prvi travnik, ko je še nekoliko prezgodaj za košnjo. Ako seno pravčasno pokosimo, potem trava hitreje podraščajo in je vsled tega pridelek otave večji. Kdor ima na razpolago gnojnico, naj polje z njo pokošani travnik, in sicer ob deževnem vremenu. Z zgodnja košnjo uničimo tudi razne travniške plevela.

Prav tako moramo kositi prvočasno tudi razne detelje, ako hočemo imeti vse dobro seno. Reče deteljo je treba kositi za zelno krmo, kakor hitro začne cveteti. Pozneje postanejo fine dlučice na cvetnih glavih trde in lahko škodujejo zdravju živine. V holikor je ne moremo pokositi ob času cvetenja, je najbolje, da je pokosimo in gosušimo za seno. Domača detelja da najboljše seno, če je pokosimo ob začetku cvetenja; najpozneje pa (takrat ko je vsa v cvetju). Prvo košnjo lucerne moramo tudi dvojni zgodaj izvršiti, in sicer tik prej, ko se pokazuje prvi cveti, ker stebila lucerne še prej obeseni kakor stebila druge detelje.

navdušilo. Sledila je deklamacija. S prikupljivimi besedami nam je nato v lepem govoru predsednik JRZ g. Kristan Srečko razložil zgodovino in pomen majske deklaracije. Za svoj govor je žel veliko odobravanje. Niti eno oko v dvoranah ni ostalo suho, ko so nam člani Prosv. društva v dramatičnem prizoru pokazali sliko iz življenja na deželi v času, ko je ves slovenski narod ponajal svojim voditeljem graditi svojo boljšo bodočnost. Za zaključek proslave je bila zopet pesem, katero je vsak v svojem strcu posejal na svoj dom. Omeniti moramo, da se je proslave udeležilo tudi več uglednih mož, fastov in deklet v družbi svojega mladega župana iz sosedne občine Log.

Podhranje. Slovensko kat. izobraževalno društvo priredi veliko tombolo. Prosimo, da hitite z nakupom tablic po 2 Din. Bo 10 glavnih dobitkov, in sicer krasna sobna oprava, kolo, fotoaparati, vreča moka, blago za moško in žensko obleko, itd. Vseh dobitkov bo čez 200.

Sevnica. Prost. gasilska četa priredi v nedeljo, dne 27. junija ob pol 4 pop. na glavnem trgu veliko tombolo s krasnimi dobitki, kakor: molzna krava, žensko in moško kolo, cela koža podplatov, vreča moka itd. Čisti dohodek je namenjen za gradnjo gasilskega doma.

Gorje-Pokljuka: Ker je neznan zločinec uničil spominsko ploščo v galerijah kraljeviča Andreja, kmo s primerno slovesnostjo odkrili novo ploščo dne 27. junija, če bo pa ta dan slabo vreme, na 29. junija. Sodelujejo vsa gorijska društva. Očisti bomo ob zjutraj iz Gorj v Pokljuko lučnjo. Spred proslave bo zelo pešter. Sv. maša bo za izletnike v kapeli sv. Antona ob 10. Pridite, domačini in tuji, da se povesešimo v krasni planinski naravi.

St. Jernej. Na praznik sv. Petra in Pavla so vsi pri nas običajna konjaka dirka. Dirke so priljubljene in se jih vsako leto udeležuje občinstvo od blizu in daleč. Tudi letos pričakujemo živahno udeležbo, zlasti ker se je vstopnina znižala od 5 na 2 Din. Pričetek ob 3 popoldna.

Moravce. Dvajsetletnica majske deklaracije mo v nedeljo 13. junija prav slovesno praznovali. Slavnost, katero so zvečer zaznanjali četinski kreteni, je bila na trgu pred cerkvijo ob oblihi udeležbi. Otvoril jo je naš novi dekan, ki je s krepkimi besedami razložil pomen deklaracije. Glavni govornik, učnik g. Kramar, nam je v globoko zasnovanem govoru podal zgodovino osvobodjenja, segajočo daleč nazaj v minula stoletja. Sledila je deklamacija

»Naša besada« in petje moškega zbora. Ob sviranju godbe iz Menjša se je vsa množica strnila v slavnostni obhod po Moravčah. Poveljevali so ga konjeniki, kolesarji, mladina v narodni noši in društva s prapori in zastavami. Množica je navdušeno vzklikala in prepevala narodne pesmi. Lepo uspela prireditelj se je končala pred spomnikom padlih vojakov, kjer je g. dekan spregovoril zaključno besedo.

Sv. Helena. Fantovski odtsek priredi v nedeljo 29. junija ob pol 4 popoldna na vrtu g. Zupančiča v Kamnini svoj prvi koncertni nastop z izbranimi sporednim. Na sporedu je 10 taloslužnih točk in govor. Naši fantje bodo nastopili na vseh orodjih,

za kar se z veseljem pripravljajo, odkar je pri nas ustanovljen fantovski odtsek. Sodelovala bo godba iz D. M. v Polju. Vstopnina 4 in 2 din. Po prireditvi bo na senčnatem vrtu preskrbljeno za okrepčila. Vabimo vse, zlasti pa okoličane, da pridejo v obilnem številu ter navdušijo naše še k vztrajnejšemu delu.

Kam bomo šli — v soboto in nedeljo, 10. in 11. julija? — V Kamnik — k slavnosti Kaldersonovi igri »Veliki od Svata«, ki jo bo na prostem predvajal franciškanški pevski zbor s sodelovanjem članov mekinjskega in navelskega pevkega zbora. Vsi ti se že pradna vadija za nastop.

biti sama. Trkal sem na vrata, a zaman, ostala so zaspita.

Medtem ko stojim tako nevoljen med hišnami pred vrati, se nanadoma nebo zjani kakor še nikoli in najbolj čudno: je bilo to, da se je le nad našim ljubim mestom Baisoro razpenjalo čisto, modro nebo, oblaki in skoki pa so bili debeli črni oblaki in bliski skoki in skoki in se vili v tem kolobarju. Ko sem še tu prizor radovedno opazoval, so se naglo odpela vrata moje žena; jaz pa sem služabnicam veliki naj: še nujaj počakaj, in sem stopil sam v sobo, da bi tvojo mater vprašal, zakaj se je zaprla vanjo. Tedaj mi je zadetel nasproti tako omamen vanj rož, ključkov in hiacint, da sem se skoraj onesvestil. Tvoja mati te je položila v naročje in kazala obnemem na srečno piščalko, ki si jo imel okoli vratu, na zlati verižici, drobnik kot svila. »Dobra žena, o kateri sem ti nekoč pripovedovala, je bila tukaj, je rekla tvoja mati, in je dala to vezilo tvojemu dečku.« »To je bila torej časovnica, ki je vreme zvednila in zapustila ta vonj po rožah in nageljnih?« sem dejal smeje in severno. »Ali lahko bi bila podarila kaj boljšega nego to piščalko, recimo možno polno zlata, konja ali kaj takega.« Tvoja mati pa me je prosila, naj se nikar ne rogam, ker razsvetlene spremene više lahko svoj blagoslov v nesrečo.

Ustregel sem ji in molčal, ker je bila bolna; tudi pozneje nisva več govorila o tem čudnem dogodku. Minilo je šest let; ko je čutila, da mora v cvetu svoje mladosti umreti, mi je dala piščalko in naročila, naj ti jo dam, kadar boš star dvajset let; da te namreč tudi eno uro prej ne smem pustiti od sebe. Umrla je. Tu je torej danilo, medajajne Benezar in potegne srebrno piščalko na dolgi, zlati veri-

žici iz obojčka, in ti ga dam v tvojem osemnajstem in ne v dvajsetem letu, ker odpotuješ in se jaz morda, preden se vrneš, preselim iz svojim očetom. Ne vidim nobenega pametnega vzroka, zakaj bi ti moral še dve leti tukaj ostati, kakor je želela tvoja skrbna mati. Bober in parietni miselnosti si in izurjen v vsaki onozja, kakor bi imel štiriindvajset let; zato te danes prav tako lahko proglasim za polnoletnega, kakor že bi imel. Še dvajset let in zdaj pojiti v miru in misli v sreči in nesreči, pred katero naj te nebo obvaruje, na svojega očeta.«

Tako je govoril Benezar iz Baisore; ko je odpravil svojega sina na pot. Gaujen se je poslovil Sbid od njega, si obesil verižico okoli vratu, vtaknil piščalko za pas, se zavihtel na konja in odjezdil na kraj, kjer se je zbirala karavana; za na pot v Mekko. V kratkem se je nabralo okoli osemdeset velblodov in mnogo staliu konjenikov; karavana se je odpravila na pot in Sbid je odjezdil skozi vrata svojega rodnega mesta Baisore, ki ga je zapuščal za dolgo časa.

Za Saide je bilo tako potovanje nekaj nevezu; marsikaj je videl zdaj prvič in to go je nekoliko raztreslo. Ko pa so se bližali puščavi in je pokrajina postajala vedno bolj enolična in samotna, je zželel razmišljati o tem in onem, med drugim tudi o besedah, s katerimi ga je odpustil njegov oče Benezar.

Izvelkel je piščalko, je od vseh strani ogledoval in slednjim nastavljal na usta, da bi poslušal, kakšen glas daje od sebe. A glej, nobenega glasu ni bilo; napanjal je lici in pihal na vso moč, toda vse zaman. Nevoljen je vtaknil piščalko, ki je bila brez koristi, zopet za pas. Pa kmalu so se bavile njegove misli zopet s skrivnostnimi besedami njegove matere. Mac-

vse, kar človek v svojem življenju govori, zapisali v knjige, bi imeli ob Roncu življenja knjižnico, karena bi obsegala celih dvanajst tisoč debelih knjig. Ali bi bile take »življenjske« knjižnice večje pri muslimanih ali ženskah, razsvetlite sami!

Bliski česar: Videl je izdat 8 milijonov 8 milijonov sestavaj (37 milijonov dinarjev) za samo najdeno.

Tvorinca brez delavcev se nahaja v ameriškem Milwaukee. Pogled na to tvorinco, ki izdeluje avtomobile, vzame človeku sapo. Okoli ogromne dvorane se premika tekač pas. Na premika se strokovnjaki, marveč strokovnjaki. Vsakih 3 sekund se ustavi za pol minute. V tem času zgrabi kovinske roke na pasu se nahajajo avtomobilske dele, jih zbija, sestavljajo in uravnava. V vsaki tvorinici ni videti delavca, le nastavljenec za nadziranje strojev poslujejo. Tvorinca naprava vtihsnelakega avtomata in je nedvomno čudna moderne tehnike. Ob sodnih gospodarskih prilikah in ljudem pa hkrati lahko porabi strošna preklestvo.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kmečka žena in naš čas

b) Verska načela v javnem življenju.

Kateri so temeljni kamni, na katerih je zgrajena naša Kmečka zveza? Njen namen je znan: s skupnimi kmečkimi močmi hoče kmečkemu stanu in po njem posameznikom pomagati. Toda naslojena mora biti na taka temeljna načela, ki morajo biti podlaga njenemu delu. Katera so? Dve načeli sta navedeni v pravilih: verska zaveza in narodni ponos. Na teh dveh mogočnih opornikih sloni kolo Kmečke zveze. Močna sta in neminljiva, zato je trdna njuna toča. In varna sta.

Prvo načelo je, da se mora vse delo KZ gibati na osnovi Kristusovih postav. Te postavne so stare dva tisoč let, pa se niso premaknile niti za las. Vse se na svetu razvija, spreminja, dopolnjuje, a Kristusov nauk je kakor skala. In njegova Cerkev je kakor skala. Tudi mi homo v KZ oprli naše delo na to skalo. Že poprej je bilo govora o verskih nalogah kmečkega ženstva v domači hiši, v družini. Toda v današnjih časih to ne zadostuje. To skrito delo je sicer prevažno, a pritisk nasprotnikov Kristusove postavne je tako hud, da zahteva tudi dela v javnosti, in sicer ženskega dela. Ve si morate biti v prvi vrsti na jasnem o stanju stvari glede vere po svetu. Čisto jasno si stojita nasproti dva tabora: brezbožni, protiverski tabor, ki ga javno vodijo ručki boljševeki in komunisti po vsem svetu — tudi pri nas — in v katerem se nahajajo vsi brezbožni, po naj bodo komunisti ali ne — na drugi strani pa tabor Kristusa Kralja. Boj se zavija z vso erditostjo in na vseh frontah. Slovenska kmečka žena in dekle dobro ve, kje je njeno mesto. Dobro ve, da je Kristusov nauk zanjo življenjske, nauk nasprotnikov njeno umiranje, ve da je leto e kmečkim domom, ki črpa svojo silno, prvinsko moč iz verskih in moralnih podlag Kristusovih postav. Toda nečesa slovenska kmečka žena na ve dovolji: da mora tudi ona stopiti na bojno polje. Kmečko ženstvo se svoje moči v javnosti premalo zaveda. Vedno misli, da bodo to stvar že moški opravili. Toda moški se prav tako izgovarjajo, da pač ni naloga kmečkega stanu, da bi v ta boj posegli. Pravijo, da ga bodo že drugi rešili. Tako se

godi, da naša največja narodna moč, ki spi v kmečkem stanu, zares spi.

Zunaj divja boj, mi pa epimo. Ko bo prepozno se boote zbudile tudi ve... To se ne sme zgoditi! Sedaj je čas, sedaj je potreba, ura je dvanajst! Kje ste, kje je vaša moč? Vkupl! Kmečka zveza ima nalogo, da brani svetinje slovenskega kmečkega doma. Prva svetinja je naša vera. Vera ne gajmo med štirimi stenami kmečke hiše, marveč veča v vsem javnem življenju: vera v društvih, vera v tisku, vera v šoli, vera v javni upravi, vera pri oblativih, vera povsod! Tako zahtevajte ve kmečke žene in dekleta. Kdor bi hotel drugače, mu boote lahko pokazale, da je vaša moč preizkušena. Boote pokazale, da ste vredne veličine majske deklaracije!

c) Slovenska narodna zavednost.

Druga nič manjša svetinja našega kmečkega doma je naš slovenski jezik in naše slovensko narodno prepričanje. Tudi ta biser je treba skrbno varovati v naših hišah, kakor je bilo že prej omenjeno. A to je pre malo. Te biser moramo pokazati svetu in moramo biti nanj ponosni! Naše kmečke žene niso nič manj Slovenke, kakor so Slovenci moške in fantje. V bolečinah in trpljenju dajejo narodu zmeraj novih, mladih sil, one trpijo, da je narod zdrav in krepek, da se množi in utrjuje. Kdo jim more odrekati pravico, da imajo pri tem narodu, za katerega toliko žrtvujejo, svojo besedo, kadar gre za njegovo usodo. Da imajo svojo besedo ravno kmečke matere, ki se po svojem narodnem čustvovanju in po božji volji ne branijo otrok in a tena ohranjajo narodi! Preveč žrtvujete (in ve, dekleta, boote nekoč žrtvovale) za narod in državo, ki ji narod daje življenje in obetoi, da bi mogle mirno trpeti vsako, tudi majhno zapostavljanje našega jezika in naših slovenskih narodnih izročil in kulturnih dobrin. Preveč trpite, da bi mogle dopustiti vzgojo svojih otrok v neslovenskem duhu po naših šolah. Če je kdo upravičen dvigniti svoj glas, ste ve, slovenske kmečke matere in dekleta to upravičene storiti! Toda kaj vidimo? Kje ste, kadar gre za ta vprašanja? Gre pa vedno, vztrajno in po načrtu! Vsaka posamezna ne bo opravila nič, v skupnosti je moč. Če izreče 100.000 slovenskih kmečkih žena in deklet svojo odločno voljo in

pokaže, da je je pripravljena braniti, kje je sila, ki bi se tej volji zoperstavila?

Kmečka zveza temelji na narodni zavesti in je njena naloga, da v Srbiji za dobro kmečkega stanu brani tudi narodno in jezikovne svetinje svojega naroda. Zato ponovno kličem: v kmečko stanovsko skupnost se združite. Pod zastavo Kmečke zveze, kjer je napisano delo za pravice kmečkega stanu in delo za čuvanje narodnih svetinj, je vaša bodočnost jasno zaščitana. Kadar vas bo pod to zastavo zbranih tisoče in tisoče in kadar boote s ponosom gledale na svojo zavedno mladino, ki bo v kmečkih vrstah tvorila udarno moč našega naroda, takrat boote skupno z moško organizacijo nepremagljiva sila. In takrat se bo slovenskemu kmečkemu stanu obrnilo na bolje, z njim pa vsemu slovenskemu narodu.

S trdno voljo, da hočete tudi ve, kmečke žene in dekleta, odločno poseži v enovanje nove dobe in ji vtisni svoj pečat, pojdite na složno delo. Vaše prizadevanje pa naj blagoslovljiva ljubi Bog, saj je prazno vse delo brez blagoslova z nebes!

Kaj smo videli na Češkem

Bralci »Domoljuba« gotovo pričakujejo že kakšnih poročil o našem potovanju po Češkoslovaški. Četudi sedaj ni primeren čas, da bi kmet sedel za mizo in pisal, ker delo kliče na vseh koncih in krajih, pa vendar hočem zapisati že nekaj spominov.

Da smo bili takoj po prihodu v Prago prijamo sprejeti od zastopnika vlade dr. Praha, smo že poročali. Imeli smo na razpolago dva velika avtobusa za ves čas, kar smo bili na Češkoslovaškem. V teh smo se prijetno vozili po lepih asfaltnih cestah in le malo po stranskih, kjer bi nas mučil cestni prah.

Najprej smo si ogledali Čačko, potem Moravsko in nazadnje Slovaško. Vsaka pokrajina ima svoj gospodarski značaj. Po Češkem je videti največ polja s sladkorno peso ali repo — in velike tovarne za sladkor. Seveda ne manjka tudi drugih. Saj se skoro v vsakem kraju dviga visok dimnik. Marsikje se pa tudi podirajo, največ opekarne, ki jih opuščajo ali premeščajo na primernejša mesta.

V vsakem kraju vidimo večjo stavbo z napisom »Bohniški dom« ali »Kmečki dom«, znak, da je češki kmet tesno organiziran v svojih združenih organizacijah. In če pomislimo to, da so ravno letos

Umetno jezero so zgradili. Nedavno so dogotovili veliko zatvornico ameriške reke Colorado. Zazjeli so reko, da bo tvorila 180 km dolgo jezero. Velikanska vrata, s katerimi so zaprli slednji odtok, tehtajo 1340 ton. Jezero se bo napolnilo šele v treh letih in je namenjeno za dobavljanje pitne vode za kalifornijska mesta. Hkrati bodo tam sezidali mogočno elektrarno. Stroški znašajo skupno 385 milijonov dolarjev. Delo je bilo izprva izračunano na 7 let, pa je bilo dovršeno v štiri in pol letih.

Slavni prirodoslovec Brehm je imel levinjo, ki je bila tako udomačena, da je celo spala pri njem.

Otroci se igrajo — z zlatniki. Nedavno je v italijanskemu mestu Spoleto tanošnji župnik opazil otroke, ki so se igrali z malimi, okroglimi predmeti. Stopil je bliže in opazil, da so imeli v rokah od zemlje umazane novce, ki so bili — zlati. Obvestil je orožništvo, ki so ga vedli otroci na prosto, kjer so našli svoje igrače. Orožniki so našli tam še večje število zlatnikov, ki izvirajo iz dobe 900 do 400 po Kristusu.

sikaj je bil že slišal o vilah, toda nikoli še ni čul, da bi bil ta ali oni sosed stal s kakim nadnaravnim genijem v zvezi, ampak vedno so bili ljudje prestavili pravilice o takih duhovih v oddaljene dežele in stare čase. Zato je mislil, da ni dandanes nobenih takih prikazni več, ali pa vile ne obiskujejo več ljudi in se ne brigajo za njihovo usodo. Vendar se mu je vedno znova vrivala misel, da je le moralo biti nekaj skrivnostnega in nadnaravnega, kar se je godilo z njegovo materjo. Tako je skoraj ves dan sedel kakor v sanjah na konju, ni se razgovarjal s svojimi sopotniki, ni se brigal ne za njihovo petje ne za njih smeh.

Said je bil prav lep mladenič; oko mu je bilo pogumno in drzno, usta polna ljubkosti in kljub svoji mladosti je kazal vendar v vsem svojem nastopu neko dostojanstvenost, ki se redko najde pri mladeničih njegovih let. Poleg tega je sedel v polni bojni opremi lahko, a trdno v sedlu, da ga je marsikateri njegovih sopotnikov občudovaje pogledoval. Posebno je ugajal nekemu staremu možu, ki mu je jezdil ob strani; z različnimi vprašanji je hotel preskusiti tudi njegovega duha. Said, ki mu je bilo že v otroških letih vcepjeno spoštovanje do starosti, je odgovarjal skromno, toda modro in bistro, tako da ga je bil starec zelo vesel. Ker pa se je mladi mož že ves dan bavil samo z enim predmetom, sta kmalu začela govoriti o skrivnostnem kraljestvu vil in nazadnje je Said starca naravnost vprašal, ali veruje v vile, dobre in zle duhove, ki človeka varujejo ali preganjajo.

Stari mož si je gladil brado, majal z glavo in slednjič dejal: »Ne dá se tajiti, da se je kaj takega res dogodilo, čeprav nisem do danes videl ne duha prtilkavca ne genija velikana ne čarovnika ne kake

vile.« Nato je starec pričel in pripovedoval mlademu možu toliko tako čudovitih zgodb, da se mu je v glavi kar vrtelo in se je popolnoma uživel v misel, da so vsi dogodki ob njegovem rojstvu, sprememba vremena, sladki vonj rož in hiacint, sama velika in sročna predznamenja, da stoji pod posebnim varstvom mogočne, dobrotne vile in da je prejel piščalko zato, da vili zapiska, če pride v stisko. Vso noč je sanjal o gradovih, čarobnih konjih, duhovih in drugem takim in živel v pravcatem kraljestvu vil.

Toda prepričati se je moral žal že naslednji dan, kako ničeve so vse njegove sanje. Karavana je bila v zlozmem koraku prepotovala že največji del dneva — Said je bil vedno ob strani svojega starega prijatelja — ko so zapazili temne sence ob skrajnem robu puščave; nekateri so jih smatrali za peščene griče, drugi za oblake, zopet drugi za karavano. Toda starec, ki je bil napravil že več potovanj, je glasno zaklical, naj pazijo, kajti približuje se krdele roparskih Arabcev. Možje so zgrabili za orožje, žene in blago so spravili v sredo, vse je bilo pripravljeno na napad. Temna gmoča se je premikala počasi preko ravnine in je bila podobna velikemu krdelu štokelj, ki so na potu v daljne dežele. Polagoma pa se je bližala hitreje in komaj so se mogli razločiti možje in sulce, ko so tudi že kot vihar pridrveli in udarili na karavano.

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!

obhajali 30 letnico ustanovitve prve zadruga in ču vidimo ogromne zadruga naprave, potem se moramo čuditi uspehom, katere so dosegli v tako kratki dobi.

Da ni vse to nastalo samo, je jasno. Četudi je zemlja bogata in lepa, ni videti nobenih pušč. Povsod se vidi, da je bila zraven pridna roka z bistrim razumom in jasnim načrtom, kaj hoče doseči. Zato se vidijo povsod lepo oskrbovani gozdovi. Nikjer ni videti ničvrednega grmovja, povsod vse lepo oskrbovano. Vedeti je treba, da nikjer zemlja sama ne mudi, le toliko je razlike, da se ponekod z manjšim trudom dosežejo lepši uspehi. In to je pa ravno za Česlem.

Važno je pa tudi to, da ne gre riniti z glavo skozi zid, če že naprej lahko vemo, da ne bo šlo! Tako smo videli, da se pečajo v enih krajih s sladkorno peso, v drugim s krompirjem, ki ga predelajo v spirit, škrob in še druge proizvode, v tretjem se pečajo v glavnem z živinorejo in pridelovanjem travnih semen itd.

O vsem tem bi bilo nam zelo resno razmišljati in bomo o tem še govorili. Za sedaj omenim nekaj glede krompirja in njegove predelave. Zadrugnim potom so dosegli, da se mora rabiti za pogon raznih strojev (motorjev) 70% spirita in le 30% drugih gonilnih sredstev, kakor bencina itd. Kako je to počeno za nas! Ali ni pametno, da domačo potrebo krijemo z domačo proizvodnjo in ni treba biti odvisnim od tujine? Ali pa pridelovanje travnih semen! Mi vemo, da se k nam uvažajo velike količine raznih semen za drage denarje. Pa bi mi lahko vso svojo potrebo krili z lastnim pridelkom in še bi lahko izvažali ali pa vsaj doma prodajali v kraje, ki niso primerni za pridelovanje semen.

Mi vemo, da se dela tudi pri nas na tem, pa ljudje so gluhi za pouk strokovnjakov in vse lepe nasvete prezirajo, pa rijejo z glavo v zid, ker hočejo nekaj, kar ne gre. Po nekaterih krajih hočejo n. pr. pridelovati žito, katero ne uspeva in je pridelovanje predrago, medtem ko bi kaka druga stvar bila bolj rentabilna. Isto je marsikje z vinogradništvom.

Tako smo si mi ogledali zadruga podjetje v Roznovu, ki zbere od svojih članov letno do 45 vagonov travnih semen in po računih smo se prepričali, da se pridelovanje travnih semen sijajno izplača, bolj kot vsako žito.

Tudi pri nas v Sloveniji imamo take kraje, ki se kakor nalašč za to primerni. Nezapamtno je sesti pšenico v krajih, kjer se obrodi, ker stalno poleže ali jo uniči in da morebiti vsako četrtlo ali peto leto srednje dober pridelek, drugače pa se niti delo ne izplača. Medtem pa tam uspeva lep, zdrav krompir, ki pri umnem obdelovanju daje redne pridelke. Isto velja za druge pridelke. Pri nas je v splošnem tako, da prideluje vsak vse. To pa ne gleda na to, ali se pridelovanje izplača ali ne.

Mi dobro vemo, da so kraji n. pr. v Švici, kjer se ne vidi nič polja, nič žita, nič krompirja, samo travniki zasejeni s sadnim drevjem v pravih razdaljah tako, da od katere strani pogledaš, vidiš lepe vrata, vse prazračunano tako, da se veje odleže rasti drvev ne stikajo skupej. (Sploh takih gošč sadnih drevnih, kot se vidijo pri nas, ni videti nikjer!) Ljudje pa kosijo, gnojijo in zopet kosijo. Pečajo se z živinorejo in mlekarstvom, zraven seveda z sadjarstvom. Pa vendar živijo, pa boljše kot pri nas. Za sedje in mlečne izdelke ter živino dobe veliko več, kol pa treba dati za žito in živila, ki jih kupujejo.

S tem seveda ni rečeno, da bi mi v Sloveniji kratkoma vse dosedanje gospodarstvo zavrgli, pa začeli z nekim novim. Mislim pa, da je potrebno o tem razmišljati in se novim razmeram kolikor toliko prilagoditi. Pri nas so že strokovnjaki to podarjali, pa žal brez uspeha.

Je napaka pri nas, da se ne damo učiti od nobenega, pa če nam še tako dobro svetoje in želi. Dokler ne bomo našim kmetijskim strokovnjakom zaupali, tako dolgo se tudi naše gospodarstvo ne bo ganilo in dvignilo.

V prihodnje hočem opisati podrobneje pridelovanje travnih semen, kar se mi zdi važno glede na naše gospodarske prilike.

Ivan Sinkovec, kmet.

DOBRO ČTIVO

Kuhaj varčno in dobro! Kako to dosežeti, ti pove knjizica, ki prinaša preizkušena, pa še nikjer objavljena navodila in recepte za kuhno, konzerviranje sadja itd. Cena 3 Din. Plačljivo tudi v pisarnskih izdankih. — Naroča se pri upravi »Vigredic, Ljubljana, Masarykova c. 12.

Veni uri počitnic — dobitek 3000.- Din!

Solea krema s kolosterinom, ki krepi kožo, za sončico kopel, za rdečo in hrupave roke, za potovanje, za šport, za gore in morje — Solea milo s aktivnim lecitinom za vsakdanje umivanje in poleg tega še veliko Solea-tekmovanje zakupno več kot za 10.000.- Din. nagrad!

Tu morate sodelovati. Odkriti posebno prednost Solea-kožne nege — in napišati, zakaj ravno Solea vaši koži tako dobro dene — to je vse!

Uporabljajte Solea milo in Solea kremo, potem vam ne bo več težko najti pravo rešitev. Pošljite dopisnico ali pismo, kratko ali obširno, v verzih ali v prozi do 14. julija 1937 na Tivornice Zlatorog, oddelek Solea, Maribor. Ponauja se vam 1. dobitek 3000.- Din. v gotovini in še naslednjih 399 sijajnih nagrad. Vse pravilne rešitve imajo enake izgledne na uspeh. Vesele Solea — počitnice!

Iz pisarne Kmečke zveze

Občni zbor okrajnega odbora Kmečke zveze za Ljubljano okolico.

V nedeljo, dne 13. t. m. je bil letni občni zbor okrajnega odbora Kmečke zveze za okraj Ljubljana okolico. Udeležili so se ga razen ene vsi zastopniki Krajevnih kmečkih zvez in pazljivo sodelovali pri vseh točkah dnevnega reda. Po poročilih odbornikov je v imenu glavnega odbora govoril g. Puš, ki je v zbranih besedah očrtal delokrog okrajnih odborov in poudaril važnost, ki ga ima ta edini v organizacijski mreži Kmečke zveze. Z nevoljo pa je bilo sprejeto poročilo, da okrajni odbor ni uspel v svoji akciji za znižanje trošarin kmetijskim pridelkom. Sklenjeno je bilo, da se to prizadevanje ne sme opustiti, ampak delati je treba naprej do končne ugodne rešitve. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Načelnik Simenc Anton, iz Podgora, podnačelnik Cerne Franc iz Dobrove, tajnik Zajc Jožef iz Zg. Zadobrove, blagajnik Sparovec Franc iz Rudnika. Sklenjeno je bilo nato, da bo v avgustu kmečki tabor za ljubljanski okraj v Devici Mariji v Polju, pri čemer pa bodo sodelovale vse krajevne edince v okraju. Ker je v zadnjem času povzročila toča največ škode vprav v krajih, ki spadajo pod Ljubljano - okolico, se je naročilo odboru, da gleda na to, da izposluje po toči prizadevit pomoč v obliki jesenskega semenskega žita. Občni zbor je bil zaključen že pozno popoldne z najlepšim razpoloženjem vseh zastopnikov.

Članski sveti Mladinske Kmečke zveze

Kmečki lantje in dekleta, ki so se udeležili tečajev Kmečke zveze v zimskih mesecih so začeli sedaj tudi s praktičnim izvajanjem onega, za kar so se pripravili. Po temeljiti pripravi fantov, ki so jih navdušili za Mladinsko kmečko zvezo so pričeli z ustanavljanjem mladinskih odsekov, da dajo svojemu delu tudi zunanjo obliko in podlago. Veseli smo teh fantov in deklet, ko jih opazujemo s kakšno vneto so se lotili dela in s kolikšnim uspehom napredujejo pri svojem stremiščenju. Be-

jazni pri teh lantih ni, zato pa jim gre delo tudi krepko izpod rok in zato so si tudi pridobili veliko zaupanja pri svojih tovariših v vasi in tudi pri sosedaških farah in dekletih? Kaj mislite, da zrostajajo za njimi? Korajzno gredo za svojimi cilji, zbirajo tovarišice in jim ucepiljo veselje do dela, ki jih čaka v mladinskih stanovski organizaciji. Vsi ti prvi koraki in vnetja so nam jamstvo, da bo postala Mladinska kmečka zveza kmalu močna organizacija.

Dne 15. junija je bil ustanovni članski svet v Beltincih, katerega je sklical in vodil kmečki lant Pintarič Franc. Kar 90 fantov je zbral okoli sebe in razpravljal se tako, da tudi starejšim ne bi bilo v sramoto. O vsem so se pogovorili in napravili so program, katerega imajo v letošnjem letu namuč izpeljati. In izpeljali ga bodo, ker je v njih dobra volja in energija mladega človeka.

Prezidno medeljo pa je prav tak članski svet bil na Selih pri Semberku. Majhen kraj in zapostavljen je, pa je med njimi toliko razgibanosti in vnetja, kot malokje. Vodja tega zborovanja je dokazal, da se je na tečaju marsikaj naučil in da zna tudi svoje znanje praktično udeležiti. Njegova Mladinska kmečka zveza šteje že sedaj nad 50 članov. Temu svetu je prisostvoval tudi zastopnik glavnega odbora, ki je razložil pomen take mladinske organizacije v okviru Kmečke zveze.

Tabori.

Vse odbore Krajevnih kmečkih zvez in okrajne odbore prosimo, da nam čimprej sporočijo dneve taborov, da usrečno razveljati predavatelje. Do sedaj je prijavljenih že 10 taborov. Tudi program prosimo, da moremo dati še potrebna navodila. Še enkrat določene termine naj se nikar ne prestavlja, ker sicer ne bo mogoče vsem ustreči.

Članarina.

S koncem meseca poteče rok, ki smo ga postavili za plačilo prve polovice članarine, ki jo plačajo krajevne edince glavnemu odboru. Mnogo odborov nam jo še ni poslalo. Prosimo, da pošlite s nabiranjem odnosno s pošiljavitvi glavnemu odboru pripadajočane zneske.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13. Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 24. junija: 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Saljapin poje — 20.10 Ob 10 letnici borze v Ljubljani — 20.30 Večer bolgarske glasbe — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester. — Petek, 25. junija: 11 Soliska ura — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Iz zvočnih filmov — 20.10 Materinska skrb za otroke — 20.30 Za zabavo in oddih. — Sobota, 26. junija: 18 Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanjih politiki — 20.30 Praprotno seme v mikrofonu — 22.15 Veseli konec. — Nedelja, 27. junija: 8 Plošče — 9 Cas, poročila, spored — 9.15 Prenos cerkvene glasbe — 10.15 Verski govor — 10.30 Koncert radijskega orkestra — 11.30 Koncert vojaške godbe — 13.30 Otroška ura — 17 Kmetijska ura — 17.30 Koncert lahke glasbe — 19.30 Nac. ura — 19.50 Slovenska ura — 20.30 Radijski orkester — 22.15 Radijski orkester. — Ponedeljek, 28. junija: 10 Soliska proslava Vidovega dne 19.30 Nac. ura — 20 Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta — 20.40 Vojnovič: Smrt matke Jugovičev — 21.20 Koncert Radijskega orkestra — 22.15 Plošče — Torek, 29. junija: 9 Cas, vreme, poročila — 9.15 Verski govor — 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.30 Akademski pev. kvintet — 11.30 Otroška ura — 17 Kmet. gospodarska navodila in tržne cene — 17.30 Benjamin Ipavec: Tičnik — 18.30 Plošče — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Vesela igra: Opolnoči, ko vse že spi... — 22.15 Trio mandolin. — Sreda, 30. junija: 19.30 Nac. ura — 19.50 Naši hrošči — 20.10 O polhograjskih dolomitih in volčinu — 20.30 Plošče — 21 Orgeleski koncert — 22.15 Radijski orkester.

Bežni ban. zavod, Maribor Van zavodi vloge raznih denarnih zavodov založništvo 7a odzovor Dia 7 — raznih

Svilo celir, krep in raznovrstno manufakturno po solidnih cenah nudi
Oblačnica za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa 29 (škle Gospodarske zveze)
Hranilna knjižnica članic Zadrufine zveze v Ljubljani vzamemo do preklica v račun za določeno manufakturno blago.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje **vnovčim** najkulantneje po najvišji ceni tako; v gotovini.

Al. Planinšek - Ljubljana
Beethovnova ul. 14/L. Telefon 35-10.

Učiteljica je dobro pripravila otroke za prihod gospoda nadzornika, vsaj tako je mislila. Ko je nadzornik hodil po šolski sobi, vstane Tomažek in pravi: »Jaz ga nimam nobenega svinčnika.« Učiteljica ga ostro premeri ter pravi: »Tomažek, Tomažek, jaz nimam svinčnika, ti nimaš svinčnika, on nima svinčnika, mi nimamo svinčnika, vi nimate svinčnika, oni nimajo svinčnika. Ali si že pozabil? Tomažek: »Ja, kdo pa je vse svinčnike pobral, da jih nihče nima?«

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MENEČNO SAMO 12 DINARJEV ZA ONEGA, KI SI NE MORE ŠAROCITI »SLOVENCA«. JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

Smid je slavil srebrno poroko in žena je kupila gos ter jo za slovesnost spekla. Drugi dan pride k trgovcu: »Ža božjo voljo, kakšno gos ste mi pa prodali, saj je bila neužitna?« Trgovcu: »Kaj, moja gos neužitna? Ali veste, da je na prutinski razstavi pred desetimi leti dobila prvo nagrado?«

Med kupuje OROSLAV DOLENEC, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Zaročenec: Ivanka, ali je tvojemu očetu znano, da tudi pesmi zlagam?
Ivanka: »Ne, tega še ne ve. Povedala sem mu, da rad piješ kadiš, kvarlak, ponočuješ, toda da posnikuješ, tega se mu pa nisem še upala povedati.«

Mali oglasnik

vsa drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Dio 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali želeto noslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vavencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kep zaračten gozd

lik glavne ceste naprodaj. Babnik (pd. Rekar) Seia 7, Dobrunje.

Čestite kupim

dnevno večje množine in drugo sadje. Ponudbe na »Jugosade«, Miklošičeva 14.

Motan zdrav fant

ki ima veselje do mlinarske obrti, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši, ostalo po dogovoru. A. Leben, valjati mlin v Skofji Loki.

Enosobno stanovanje

oddam. Stražišče 22 pri Kranju.

Čušlarji

Sedaj je čas, da si naba vite vse čebelarke potrebščine po zares nižjih cenah. Kupujemo in vzamemo v zameno tudi vosek. Obiščite nas in prepričali se bode, da je zares najceneje pri znani trdki Jos. Zalta & Co., železnina, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 9.

Posestvo

v vasi Pece št. 13, 3 km od postaje Grosuplje prodam poceni skupaj ali posamezno. Redi se lahko 6 glav živine. Poizvedbe: A. Valentinčič, Ponova vas št. 18, Grosuplje.

Hlapca za vsa kmetiška dela sprejem, Dravlje 41.

Hišo z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje je na prodaj, event. tudi na hranilne knjižice v Lancovem pri Radovljici. Vprašati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Konjski hlapec

se sprejme za vsako delo v Ljubljani. Znan mora popravljati domače orodje. Ponudbe poslati upravi Domoljuba pod zanesljivo.

Trgovino

oddam v nam. Lemček, Vrhpolje 14 pri Moravšah.

Dekle za vsa kmetiška dela sprejemem takoj. Plača po dogovoru. Skofljica 5, Trtnik.

Hlapca za vsa kmetiška dela sprejemem. Ivan Sešek, Vižmarje št. 20.

Jabolčnik

ali hrucko-vec, izvrsten naredite ne da rabite naravnih sadjarov, le iz snovi »Jabluc«, 5 porzajem stane za 50 litrov 35.50, 75 l 49.50, 100 l 64.—, 150 l 89.50 din. Šlotine pohvalnih pisem. Glavno zastop. F. Renier, Podčetrtek.

Mita na štiri tečaje v Eftarodnem kraju naprodaj. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 9948.

Dee vajenbi

sprejme Šivilja. Hrana in stanovanje v hiši proti odškodnini. D. Sattler-Lesjak, konfekcija, Resljeva c. 16.

Hotie za žganjekubo, brzoparitiške in pralno kotle nudi najceneje Janer Šifrar, kotlar in klepar, Stara Loka p. Skofja Loka.

Mnogo cenije in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodncie

Novc vloge vsa k čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

Vrednostne papirje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Gradnik je dobil nov avto in med občudovalci je bil tudi Dobernik.
»Ta ima pa gotovo sto konjskih sil,« je pripomnil učeno.
»Ne, ne, samo dvajset jih ima. Če bi jih imel sto, bi moral biti vos mnogo večji.«
»Jaz ne računam po velikosti je pripomnil Dobernik učeno,« marveč po smradu.«